

Identifying The Lesson Study Framework In Order To Improve The Implementation of Curricula In Elementary School

Ghahraman Madadlou¹, Reza Masouminejad^{*2}, Zahra Babaie³, Yasamn Masouminejad⁴, Atieh lamei⁵

بذیرش مقاله: ۱۴۰۱/۱۱/۲۸

دریافت مقاله: ۱۴۰۱/۰۴/۲۱

Accepted Date: 2023/02/17

Received Date: 2022/07/12

Abstract

The purpose of this study was to investigate the main characteristics of the Lesson Study process in order to improve the teachers' capabilities in the implementation of curricula in the elementary school. The approach of qualitative research was inductive content analysis with an emphasis on self-understanding. The participants were female student-teachers of Farhangian University of Shahid Motahari in Khoi city in the academic year of 1400-1401, 18 of them who had the experience of working in the research and professional development curriculum 3 (Lesson Study) and internship 4 (Lesson Study in the classroom) They were selected with the purposeful sampling method of the index sampling type. In the data analysis stage, 296 primary themes were extracted from the total interviews and in the next stages, the number of components was reduced by removing similar and close themes and finally 9 main themes, 25 secondary themes and 177 primary themes were obtained. To ensure the accuracy and validity of the obtained findings, the text of the interviews was simultaneously examined and described more deeply during the implementation of data collection to obtain more real concepts and meaning. Also, the interviews of individuals were reviewed and analyzed and created themes by the researcher himself on several occasions. In order to determine the stability and reliability of the obtained data, two people worked simultaneously and in parallel in the process of coding and analyzing the data, and the results of the coding work were compared and the most appropriate concepts were selected. The findings of the research show that the indicators of synergistic, synthesis, research, self-education, teaching discourse, metacognition, problem-oriented, teaching feasibility and bio-education provide a framework for the Lesson Study activities of teachers, with which it is possible to better implement the content of curricula. In fact, framing in Lesson Study specifies the process of teaching implementation in different situations And creates the awareness that teaching is influenced by the planned activities of teachers and their background factors, and the implementation

1. Assistant Professor of Farhangian University and PhD in Curriculum Studies, Khoi, Iran.

2. Lecturer at Farhangian University and PhD in Curriculum Studies, Khoi, Iran.

*Corresponding Author:

Email: r.dousti.education64@gmail.com

3. Masters Student and Education Secretary, Marand, Iran.

4. Masters Student and Elementary Teacher, Mahabad, Iran.

5. Bachelor of Elementary Education, Farhangian University, Khoi, Iran.

of curriculums should consider the realization of the educational goals of the developed content as dependent on the skills that provide the platform for their growth and development. In other words, Lesson Study as a process activity of the teacher-researcher tries to develop the curriculum and its related elements through a systematic approach. In other words, each of the elements of the curriculum is affected by the activities related to Lesson Study, in such a way that considering Lesson Study as a research activity in teaching, all the things before, during and after teaching are affected by the quality of the implementation of these activities. Also, on the other hand, Lesson Study by analyzing each of the curriculum elements and evaluating how they are implemented in educational practice or learning situations, emphasizes their compliance with the three sources of the curriculum (subject matter, learner and society). This type of research, by determining the nature of educational concepts based on three sources of the curriculum, predicts and provides the type of content presentation that is appropriate to the level of students' activity and how to learn it, so that in line with the implementation of the curriculum, by evaluating the teacher's qualifications, subject matter, Learner capabilities and implementation conditions determine the responsibility for how students learn course material. In this situation, it becomes important to choose a teaching method that can advance the goals of the curriculum in accordance with the structure of courses, the needs of the society, or the interests and abilities of the learners. The capacity of Lesson Study in improving curricula is based on the structuring of teaching as a whole for its better preparation in the direction of creating opportunities for learning, which aims to get out of the monotony of the implementation of programs and seeks the sustainability of lessons learned. In connection with the primary school curricula, it should be said that the optimal implementation of Lesson Study and coordination with the objectives of this course is to emphasize the achievement of the type of implementation of programs that will be the motivation and stimulus for more involvement of students in cognitive, attitudinal, and skill areas, and this way of thinking is also It is related to the optimal balance between the macro level and the micro level of the curricula, in the sense that by This means that by specifying the source of the curriculum, the teaching researcher should guide the implementation process of each of the components of the programs in line with the defined goal to the compatibility of the curriculum elements with the goal derived from that source. In general, Lesson Study specifies the approach to the implementation of curriculum according to the nature of the thoughts that it acquires in the way of teaching, and by using the original understanding of the educational realities of students, it emphasizes how and the quality of teachers' adaptation to these conditions. Quality that curriculum improvement is done by organizing the micro level with the macro level and leads to the creation of a balanced curriculum that can meet the needs of stakeholders and educational audiences. It can be said that Lesson Study as a tool for implementing curricula seeks the quality of the implementation process in the framework of engineering teacher activities, in other words, the indicators obtained show that by drawing such elements in Lesson Study, the conditions can be prepared for the implementation of programs. Therefore, by analyzing the situations before the implementation of the curricula, the teaching researchers standardize these situations

with what is intended by the teachers and try to provide the platforms for the implementation of the curricula through Lesson Study. In this situation, what is observed is that Lesson Study is not only about how to teach, but it is about harmonizing this process with the content of the curricula and their mutual compatibility with each other in order to help implement the goals through the programs through the construction of a suitable combination. In other words, Lesson Study is proposed as a catalyst (accelerator) in the teaching of curricula by teachers, which realizes the sustainability of learning by accelerating the process of exploration in lesson conceptualizations. Therefore, this research process instills a mindset to teachers in which teachers view teaching and curriculum in an integrated framework and transform the theoretical foundations of the content (curriculum) into its practical foundations (teaching), in the sense that Functionalization of theoretical ideas is provided through implementation in classrooms, depending on the process of studying and examining how to present curricula and the nature of assignments. As a result by drawing the framework of Lesson Study components, it is necessary to provide the ground for the purposeful connection of this process with the elements of the curricula in order to create a suitable balance in the estimation of the design of the curriculum levels and the conditions to achieve the desired implementation of the programs and achieve the expected results.

Keywords: Lesson Study, Teachers, Improvement, Curriculum

شناسایی چارچوب تدریس پژوهی در راستای بهبود اجرای برنامه‌های درسی در دوره ابتدایی

قهرمان مددلو^۱، رضا معصومی نژاد*^۲، زهرا بابائی^۳، یاسمن معصومی نژاد^۴، عطیه لامعی^۵

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی شاخصه‌های اصلی فرایند تدریس پژوهی در راستای بهبود توانمندی‌های معلمان در اجرای برنامه‌های درسی در دوره ابتدایی بود. رویکرد تحقیق کیفی از نوع تحلیل محتوای استقرایی با تأکید بر شیوه خودمفهومی بود. مشارکت‌کنندگان دانشجویان رشته آموزش ابتدایی شاغل در دانشگاه فرهنگیان شهید مطهری خوی در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ بوده است که ۱۸ نفر از آنان به صورت نمونه‌گیری هدفمند از نوع شاخص مورد مطالعه قرار گرفتند. در این راستا مصاحبه‌های نیمه سازمان‌یافته‌ای از آن‌ها صورت گرفت و نمونه‌گیری تا اشباع داده‌ها ادامه یافت. برای اعتبارسنجی یافته‌ها از روش توصیف غنی داده‌ها و خودبازبینی محقق و برای تعیین پایایی داده‌ها از روش تحلیل موازی استفاده شد. یافته‌های این تحقیق ۹ مقوله اصلی ۲۵ مقوله فرعی و ۱۷۷ کد اولیه را در برمی‌گیرد که این مقوله‌های اصلی مبتنی بر شاخصه‌های هم‌افزایی، سنتزگرایی، پژوهشگری، خودمعلم‌نگری، گفتمان تدریس، فراشناخت، مسئله محوری، امکان‌سنجی تدریس و زیست آموزشی است. نتایج نشان داد که با ترسیم چارچوب مؤلفه‌های تدریس پژوهی، باید زمینه را برای ارتباط هدفمند این فرایند با عناصر برنامه‌های درسی فراهم آورد تا توازن مناسبی در برآورد طراحی سطوح برنامه‌های درسی به وجود آید و شرایط برای دستیابی به پیاده‌سازی مطلوب برنامه‌ها و دستیابی به نتایج مورد انتظار محقق شود.

کلید واژه‌ها: تدریس پژوهی، معلمان، بهبود، برنامه درسی

۱. استادیار دانشگاه فرهنگیان و دکتری مطالعات برنامه درسی، خوی، ایران.

۲. مدرس دانشگاه فرهنگیان و دکتری مطالعات برنامه درسی، خوی، ایران.

* نویسنده مسئول:

۳. دانشجوی کارشناسی ارشد و دبیر آموزش و پرورش، مرند، ایران.

۴. دانشجوی کارشناسی ارشد و آموزگار ابتدایی، مؤسسه آموزش عالی میعاد، مهاباد، ایران.

۵. کارشناسی آموزش ابتدایی دانشگاه فرهنگیان، خوی، ایران.

مقدمه و بیان مسئله

توسعه حرفه‌ای معلمان شامل ابعاد اساسی مانند تشکیل دانش پایه برای تدریس، توسعه شغلی حرفه‌ای، یادگیری حرفه‌ای، جذب و اصلاح فرهنگ حرفه‌ای، تغییر در عمل و شرایط سیاسی و زمینه‌ی حرفه معلمی می‌شود (Richit, Ponte & Tomasi, 2021). به عبارتی، شخصیت کلیدی در اصلاح آموزش، معلم است (Riga, Ioannidi & Papayianis, 2020). و مسئولیت طرح‌ریزی و سازمان‌دهی فرآیند آموزشی مطابق با الزامات استانداردهای آموزشی مدرن، مسئولیت برنامه‌های درسی معمولی و اهداف یادگیری در هر حوزه موضوعی بر عهده اوست. در حقیقت، اجرای ایده و فلسفه محتوای به روز آموزش مستلزم تغییر اشکال، روش‌ها و استانداردهای تربیت، بازآموزی و ارتقای مهارت معلمان در آموزش عالی و مؤسسات آموزش پیشرفته و توسعه پرسنل است. در این راستا یکی از راه‌حل‌ها، استفاده از فناوری نوآورانه تدریس پژوهی به‌عنوان ابزاری برای توسعه شایستگی‌های حرفه‌ای معلمان است (Mukhitdinova, Erkenova & Akhmetkaliev, 2020). می‌توان گفت که تدریس پژوهی یک رویکرد توسعه حرفه‌ای شناخته شده بین‌المللی برای معلمان است (Helmbold, Venketsamy & van Heerden, 2021)، و در کنار پیامدهای مورد انتظار برای دانش‌آموزان، به پیشرفت معلمان نیز کمک می‌کند. هم‌چنین اقدامی برای اعمال نفوذ در کلاس درس، غنی‌سازی دانش محتوایی معلمان، مهارت‌ها و باورهای فرآیندی است (Bautista & Baniqued, 2021). در واقع، پژوهش در تدریس ابزاری قدرتمند است که به توسعه دانش آموزشی معلمان، و شکل دادن شیوه‌های تدریس که درگیری کودکان را تشویق می‌کند، می‌پردازد (Allan, O'Doherty, Boorman & Smalley, 2021)، و به دلیل توسعه و پویایی هدف، مبتنی بر همکاری و تأمل است، چرا که معلمان در حین همکاری، از یکدیگر حمایت می‌کنند، و می‌توانند به‌طور هم‌زمان به عملکرد دیگران نگاه کرده و عملکرد خود را آشکار کنند. بنابراین، معلمان از طریق این فرایند پژوهانه، دانش خود را گسترش داده و با ارزیابی دوباره باورها و گرایش‌های حرفه‌ای خود باعث تغییرات اساسی در عمل آموزشی می‌شوند (Richit, Ponte & Tomasi, 2021).

آنچه که در فعالیت‌های اصلی معلمان باید جایگاه خود را حفظ کرده و پیامدهای حاصل از آن برای دانش‌آموزان، نمود پیدا کند، مهارت در تدریس است. در واقع، تدریس قابلیت است که معلمان هم‌پای پیشرفت‌های جامعه آموزشی و مطرح شدن نیازهای جدید در یادگیری دانش‌آموزان، باید آن را روزآمد ساخته و بتوانند در برابر تغییرات محتوای کتاب‌های درسی، قدرت انعطاف‌پذیری بالایی داشته باشند. در چارچوب نظام آموزشی و در سطوح پایین‌تر سازمانی مدارس، معلمان کارگزاران فکوری هستند که بایستی برای پیاده کردن برنامه‌های آموزشی خود در کلاس‌های درس و معنادار ساختن بهتر آن برای مخاطبان خود، طرح و برنامه داشته و نسبت به اثربخشی اقداماتشان، قدرت پیش‌بینی مطلوب‌تری داشته باشند. در موقعیت فعلی مدارس، آنچه که قابل مشاهده است، این است که معلمان در اجرای برنامه‌های درسی مختلف، از برنامه‌ها و روش‌های مختلفی برای آموزش مفاهیم برنامه‌های درسی استفاده می‌کنند، ولی توسعه، غنی‌سازی و به‌کارگیری مطالب یاد گرفته شده توسط دانش‌آموزان، مستلزم برخورداری معلمان از توانمندی‌هایی در حرفه مورد نظر است که به آن‌ها در ارتقا مهارت‌های آموزشی و پژوهشی در

موقعیت‌های گوناگون کمک کند. در حقیقت، معلمان سعی می‌کنند حداکثر توان خود را برای استفاده از الگوهای مختلف در حوزه اجرای برنامه‌های درسی در کلاس‌های درس به کار گیرند، ولی به دلیل تأکید کمتر به ماهیت و چگونگی آموزش موضوعات درسی، عدم فرصت‌آفرینی برای آشنایی با مبانی تدریس، انواع و مزیت‌های آن‌ها، و عدم استفاده از نظرات دیگر معلمان در امر آموزش، ممکن است در فعالیت‌های کلاسی خود، به آنچه که انتظار دارند، دسترسی پیدا نکنند، بنابراین معلمان جهت تمایل به اجرای تدریس پژوهی در مدارس خود، باید به پژوهش و مطالعه در زمینه تدریس روی آورند تا بتوانند به رفع مسائل ناشی از چگونگی پیاده‌سازی مناسب محتوای کتاب‌های درسی بپردازند و با استفاده از شاخصه‌هایی که در رویکرد پژوهشی تدریس می‌تواند وجود داشته باشد، به بهینه‌سازی برنامه‌های درسی اقدام نمایند. در این راستا، ضروری است قبل از انجام فعالیت‌های پژوهشی در حوزه تدریس، با ساختار حاکم بر تدریس پژوهی، روندها و مؤلفه‌های تشکیل دهنده این نوع فعالیت پژوهشی، آشنایی کافی داشته و بتوانند در عمل، از طریق برنامه‌ها و ایده‌هایی که قبلاً آماده کرده‌اند، کیفیت تدریس خود را ارتقا ببخشیده و دغدغه یادگیری مطلوب برنامه‌های درسی را حل نمایند.

تدریس پژوهی غالباً به‌عنوان یک فعالیت مشترک تلقی می‌شود که معلمان برای کشف عملکرد خود در آن شرکت می‌کنند. در نظام آموزشی ژاپن به‌عنوان بنیان‌گذار این نوع پژوهش، تدریس پژوهی بر مطالعه مشارکتی در مورد عملکرد حرفه‌ای معلمان متمرکز است. رویکرد اتخاذ شده، در حقیقت، تفکرات مربوط به نظریه موقعیت‌های آموزشی را توسعه می‌دهد (Wake & Seleznyov, 2020)، که ناشی از انتقال یک مدل آموزشی فردی به یک مدل آموزشی متقابل در اوایل قرن بیست و یکم است (Richit, 2020). شواهد نشان می‌دهد که تدریس پژوهی تأثیرگذاری مثبتی بر دانش محتوایی، دانش محتوای آموزشی، توسعه حرفه‌ای عمومی و تدریس خلاق معلمان دوره ابتدایی دارد (Helmbold, Venketsamy & van Heerden, 2021). تدریس پژوهی توسعه یک درس تحقیق محور برای درگیری معلمان تازه‌کار با معلمان حرفه‌ای است، بدین‌صورت که فرایند یکپارچه پژوهش معلم‌محور را با الگوی بهبود مستمر تلفیق می‌کند (Dick, Appelgate, Gupta & Soto, 2022). پژوهش مبتنی بر تدریس شامل بازنگری‌های مداوم بوده و گزارش بازخوردی آن توسط گروه پژوهشی برای اطلاع از روش‌های اجرایی معلمان نوشته می‌شود (Erbilgin & Arikan, 2021). در واقع، پژوهش در تدریس ریشه در نظریه اجتماعی - فرهنگی ویگوتسکی و به‌طور خاص منطقه تقریبی رشد دارد، زیرا بر آنچه که فرد با راهنمایی دیگران انجام دهد، متمرکز است (Yesilcinar & Aykan, 2022). در راستای توسعه حرفه‌ای معلمان، با استفاده از نظریه اجتماعی-فرهنگی و نظریه فعالیت فرهنگی-تاریخی ویگوتسکی به‌عنوان چارچوب اصلی موضوع، این باور وجود دارد که تدریس پژوهی قابلیت است که ابزار مفهومی مؤثری برای میانجیگری یادگیری در اختیار معلمان می‌گذارد، و نظریه اجتماعی-فرهنگی، مبانی نظری مطلوبی برای درک نحوه یادگیری معلمان از طریق مشارکت در تدریس پژوهی فراهم می‌کند (Taske, 2014). فعالیت تدریس پژوهی برخاسته از نیازهای عملی معلمان است و هدف آن حل مشکلاتی است که معلمان در کلاس و در اجرای برنامه درسی با آن مواجه می‌شوند (Liang, Lu & Wang, 2020). در حقیقت، تدریس پژوهی تجربه یک تمرین

کلاسی جدید است (Richit & Ponte, 2020)، علاوه بر این، فرصت‌هایی را برای معلمان فراهم می‌کند تا بر فردگرایی حرفه‌ای که در زندگی روزمره آن‌ها رایج است غلبه کنند، و آمادگی لازم برای کسب تجربه اشکال مختلف یادگیری مشارکتی حرفه‌ای را داشته باشند (Richit & Tomkelski, 2020). در این فرایند پژوهشی، معلمان به مطالعه برنامه درسی و برنامه‌ریزی برای آموزش و تدریس آن می‌پردازند و در محیط آموزشی بر مسائل حرفه‌ای مرتبط با برنامه درسی متمرکز می‌شوند (Clivaz, 2018). یکی از ویژگی‌های بارز راهبرد درس پژوهی، تأمل است که امکان ارتقای شایستگی حرفه‌ای، تمایل به برجسته‌تر کردن، نظام‌مند کردن و دستیابی به مشارکت با همکاران را فراهم می‌سازد. همان‌طور که تجربه جهانی نشان می‌دهد، استفاده از فناوری درس‌پژوهی بر بهبود روش‌های تدریس و افزایش سطح دانش فراگیران در موضوعات کلیدی در مدارس ابتدایی و متوسطه و همچنین توسعه رویکردهای آموزشی مفهومی، از جمله سنجش یادگیری، بسیار مؤثر است (Azhar et al, 2022). استفاده از فناوری تدریس‌پژوهی در راستای توسعه حرفه‌ای معلمان به شایستگی‌های کلیدی ذیل کمک می‌کند: (۱) تسلط بر روش‌ها و فناوری‌های نوین تدریس در فرآیند آموزشی، (۲) توسعه توانایی کار در یک تیم، (۳) توسعه توانایی پیش‌بینی و تشخیص نتایج یادگیری، (۴) درک تفاوت بین آنچه که به نظر معلمان باید در حین یادگیری در درس اتفاق بیفتد و آنچه در واقعیت اتفاق می‌افتد (Garbin et al, 2021). به‌طور کلی، تدریس‌پژوهی با هدف بهبود دانش در زمینه فعالیت‌های پداگوژیکی، موضوع خاصی از فعالیت‌های تحقیقی در دروس مختلف را دنبال می‌کند. با استفاده از این فرایند کاوشگرانه، می‌توان تحقیقات و اندازه‌گیری‌های آموزشی را سازمان‌دهی کرد، کلاس‌ها را بر مبنای ساختار دموکراتیک برگزار کرد و در نتیجه بر کیفیت تدریس تأثیر گذاشت. با رویکرد درس‌پژوهی، می‌توان اشتباهات دانش‌آموزان و معلمان را دید، چگونگی اجتناب از آن‌ها را درک کرد، و کیفیت تدریس را بهبود بخشید (Stambekova et al, 2021; Elmira et al, 2021). پژوهش‌های تجربی صورت گرفته عبارت‌اند از: یافته‌های پژوهش (Khorrooshi & rahimi, 2022) نشان می‌دهد که تدریس‌پژوهی مستلزم فعالیت‌ها و تمرین کار گروهی و آماده‌سازی برای شناسایی و حل مسائل و مشکلات آموزشی در کلاس‌های درس است. نتایج مطالعه (Yesilcinar & Aykan, 2022) بیانگر این است که بحث و گفتگو درباره مسائل کلاسی، تولید راه‌حل‌های متنوع و تجربیات مشترک آموزشی منجر به آماده‌سازی معلمان در فعالیت‌های تدریس‌پژوهانه می‌شود. نتایج مطالعه (Hosseingholizadeh et al, 2021) نشان می‌دهد که دانش اشتراکی معلمان در راستای چگونگی تدریس مفاهیم در کلاس‌های درس و نیز توانمندی‌های پژوهش‌گرانه آن‌ها در امورات آموزشی، فرصت اجرای طرح تدریس‌پژوهی را برای مجریان برنامه درسی فراهم می‌سازد. یافته‌های مطالعه (Helmbold, 2021) نشان می‌دهد که آگاهی معلمان از دانش محتوا، دانش محتوای آموزشی، و فعالیت در راستای توسعه حرفه‌ای و تدریس خلاق منجر به ارتقا عمل تدریس‌پژوهی در دوره ابتدایی می‌شود. یافته‌های مطالعه (kondazi & Anarinejad, 2020 Keshtvarz) و (Mohammadi & Hasani, 2019) نشان می‌دهد که استانداردهای طراحی و برنامه‌ریزی آموزشی، چگونگی اجرای تدریس، سنجش نتایج یادگیری، ارزیابی و بازخورد‌پذیری یادگیری و آموزش و همچنین فعالیت در

جهت توسعه حرفه‌ای دانش محتوایی معلمان، مبتنی بر پژوهش‌های عملی در حوزه تدریس است. یافته‌های مطالعه (Purwanti & Hatmanto, 2019) نشان می‌دهد که شایستگی معلمان در فعالیت‌های تدریس پژوهی ناشی از دانش موضوعی، آموزش پداگوژی و نوآوری در آموزش کلاسی است. یافته‌های پژوهش (Farzan pour, Nateghy & Seify, 2017) نشان می‌دهد که اجرای موفق درس پژوهی مستلزم توجه به اصولی مانند کار تیمی، تدریس تعاملی، تفکر تعاملی و جامعیت علمی معلمان است. نتایج مطالعه (Jhang, 2020) بیانگر این است که نگرش‌های مثبت معلمان نسبت به خودسازی در حرفه معلمی زمینه‌ساز اقدامات آموزشی با کیفیت در فرایند تدریس پژوهی به صورت مشارکتی است. می‌توان گفت که تدریس پژوهی در سطح بین‌المللی به‌عنوان فراهم کننده فرصت‌های یادگیری کلیدی برای معلمان پذیرفته شده است (Shimizu & Kang, 2022)، و به معلمان کمک می‌کند تا در حرفه معلمی پیشرفت کنند، همچنین آن‌ها با برنامه‌ریزی مشترک، مشاهده مشترک، ایجاد تغییرات در برنامه‌ریزی درسی در چرخه برنامه‌ریزی میان‌مدت، دیدگاه مشترکی نسبت به یادگیری شکل می‌دهند و می‌توانند ویژگی‌های دانش‌آموزان، مشکلات و فرصت‌های او را ببینند و فقط نمای کلی کلاس را نبینند. در واقع، این نوع تجربه پژوهشی برای معلمان باعث ایجاد یک جامعه آموزشی حرفه‌ای می‌شود (Azhar et al, 2022). بنابراین، این فرایند پژوهشی معلم محور زیستگاهی را برای تحقیقات مشارکتی فعال ایجاد می‌کند که می‌تواند در تبدیل شدن تدریس به یک حرفه واقعی کمک کند (Bulterman-Bos, 2022). در پژوهش حاضر نیز پژوهشگران به دنبال این هستند که با شناسایی عناصر و شاخصه‌های تدریس پژوهی، چارچوب این پژوهش معلم محور را ترسیم کرده و به‌طور مناسب‌تری یادگیری مفاهیم برنامه‌های درسی را برای دانش‌آموزان دوره ابتدایی بازآفرینی نمایند.

روش‌شناسی پژوهش

مطالعه حاضر به دنبال شناسایی و تشریح شاخصه‌های تدریس پژوهی در راستای ترسیم ساختار فعالیت پژوهشی معلم محور بود. پژوهش از لحاظ هدف در حوزه تحقیقات کاربردی، و به لحاظ روش گردآوری داده‌ها، از نوع کیفی با ماهیت اکتشافی است. تحقیقات کیفی سعی در بررسی و درک یک وضعیت، واقعه و پدیده در محیط طبیعی دارد (Ezer & Aksut, 2021). رویکرد تحلیل کیفی دارای روش‌های متعددی برای پژوهش و بررسی پدیده‌های آموزشی است که در این مطالعه از روش تحلیل محتوا متعارف با تأکید بر شیوه خود مفهومی برای دستیابی مناسب به داده‌ها استفاده شده است. جامعه آماری پژوهش شامل دانشجو- معلمان دختر دانشگاه فرهنگیان شهید مطهری (ره) شهرستان خوی می‌باشد که ۱۸ نفر آن‌ها که تجربه فعالیت در واحد درسی پژوهش و توسعه حرفه‌ای ۳ (تدریس پژوهی) و کارورزی ۴ (تدریس پژوهی در کلاس درس) را داشته‌اند با روش نمونه‌گیری هدفمند از نوع نمونه‌گیری شاخص انتخاب شدند. انتخاب نمونه‌های پژوهش تا زمانی که اطلاعات کاملی به دست آمد و هیچ داده جدیدی از طریق مصاحبه اضافه نشد، ادامه یافت، به عبارت دیگر انتخاب نمونه‌ها تا زمان اشباع داده‌ها ادامه یافت. به‌منظور جمع‌آوری داده‌ها از مصاحبه‌های نیمه ساختار یافته استفاده شد، چرا که به کمک آن، ارزیابی عمیق‌تر ادراکات و نگرش‌های مشارکت‌کنندگان و نیز بررسی موضوع‌های پیچیده و پیگیری

پاسخ‌های آنان امکان‌پذیر است (Sarmad, Bazargan & Hejazi, 2017). مصاحبه‌ها، در خصوص دیدگاه‌ها و نظرات دانشجو- معلمان در رابطه با سؤالات ذیل بود: ۱. تدریس پژوهی چیست و چه جایگاهی می‌تواند در توسعه و ارتقا علمی- آموزشی معلمان داشته باشد؟ ۲. اولویت‌های شما برای رشد مهارت‌های مطلوب در حوزه این فعالیت پژوهشی چیست؟ ۳. چه کارکردهایی در مدارس برای معلمان در اجرای این عملکرد کاوشگرانه باید اندیشیده شود؟ ۴. در فرایند تدریس برای دانش‌آموزان، چه مؤلفه‌هایی باید برای تسریع این روند در نظر گرفته شود؟ فرایند طرح سؤالات از کل به جز بود، بدین‌صورت که ابتدا سؤالات کلی درباره موضوع پژوهش مطرح و در ادامه سؤالات جزئی‌تر و دقیق‌تری متناسب با فرایند مصاحبه از دانشجو- معلمان پرسیده شد. مدت مصاحبه‌ها بین ۴۰ دقیقه الی ۱ ساعت بود و تعداد جلسات از شرکت‌کننده‌ای به شرکت‌کننده دیگر از ۱ جلسه تا ۲ جلسه متغیر بود. مصاحبه‌ها با اطلاع دانشجو- معلمان و از طریق برنامه واتساپ بر روی گوشی موبایل ضبط شده و بلافاصله بعد از اتمام مصاحبه، پس از چندین بار گوش دادن، متن مصاحبه‌ها روی کاغذ پیاده و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت و در ادامه جملات و عبارت‌هایی که مربوط به عناصر و فعالیت‌های پژوهش‌گرانه در راستای مطلوب‌سازی فرایند تدریس در کلاس‌های درس بود، انتخاب شدند. جدا کردن جملات مربوط به هر مفهوم و تبدیل و تغییر شکل جملات بیان شده هر فرد به‌طور جداگانه از مصاحبه افراد دیگر صورت گرفت و با در نظر گرفتن نکات مشترک، در قالب مضمون یا زمینه‌های اصلی سازمان‌دهی شد. در مرحله تجزیه و تحلیل داده‌ها، از مجموع مصاحبه‌ها ۲۹۶ زمینه اولیه استخراج و در مراحل بعدی به تدریج با حذف زمینه‌های مشابه و نزدیک به هم، تعداد مؤلفه‌ها کاهش یافته و در نهایت ۹ مضمون اصلی، ۲۵ مضمون فرعی و ۱۷۷ مضمون اولیه به دست آمد. برای اطمینان از صحت و سقم و اعتبارپذیری یافته‌های به دست آمده، متن مصاحبه‌ها به‌طور همزمان در طول اجرای جمع‌آوری داده‌ها مورد بررسی و توصیف عمیق‌تری قرار گرفت تا مفاهیم و معنای واقعی‌تری به دست آید. همچنین، مصاحبه‌های افراد توسط خود پژوهشگر در چندین نوبت بررسی و تحلیل و مضمون‌آفرینی شد. به‌طور خلاصه، جهت اطمینان و اعتباربخشی به دقت و صحت داده‌ها از روش غنی‌سازی داده‌ها^۱ و خود‌بازبینی محقق^۲ استفاده شد (Andreas, 2003). برای تعیین ثبات و پایایی داده‌های به دست آمده نیز در فرایند کدگذاری و تحلیل داده‌ها دو نفر همزمان و به‌طور موازی به فعالیت پرداختند و حاصل کار کدگذاری مقایسه و مناسب‌ترین مفاهیم انتخاب شدند (Abbaszadeh, 2012). در فرایند تجزیه و تحلیل داده‌ها اطلاعات به دست آمده از طریق مراحل تحلیل محتوای استقرایی (۱) کدگذاری اولیه و جمع کردن کدهای مشابه زیر یک مقوله واحد (۲) مقایسه و تشکیل مقولات میانی معرف موضوع تحقیق (۳) تشکیل مقولات اصلی از طریق ارتباط انتزاعی سطح بالا مورد تحلیل قرار گرفت (Thomas, 2006).

1. Rich Description

2. Researcher Self-Review

یافته‌های پژوهش

برای دستیابی به یافته‌های ذکر شده در جداول، از فرایند سه مرحله‌ای کدگذاری داده‌ها متناسب با تحلیل کیفی استفاده شده است. بدین‌صورت که پژوهشگر در روند جمع‌آوری محتوای مصاحبه‌ها به‌عنوان داده‌های پژوهش، جملات مصاحبه‌شوندگان را به‌عنوان واحد تحلیل انتخاب کرده و متناسب با برداشت ذهنی خود از این جملات، عبارتهای کوتاه را با عنوان کدهای باز یا اولیه فهرست‌نویسی کرده و پس از اتمام این مرحله از کدگذاری، عبارتهای با مفهوم معنایی نزدیک را در دسته‌های یکسانی قرار داده است. در ادامه برای هر یک از این دسته‌ها عنوان مناسبی که کدهای اولیه آن طبقه را پوشش دهد، انتخاب کرده و مرحله دوم کدگذاری با عنوان کدهای محوری صورت گرفته است. هم‌چنین متناسب با مفهوم مورد نظر در کدهای محوری، آن‌ها در طبقه‌های جامع‌تری با عنوان کدهای انتخابی به‌عنوان مرحله سوم کدگذاری، قرار داده شده‌اند.

۱. شاخصه‌های اصلی فرایند تدریس پژوهی در راستای بهبود توانمندی‌های معلمان در دوره ابتدایی کدامند؟

۱. هم افزایی

جدول ۱: مفاهیم کدگذاری شده در مضمون هم‌افزایی

مضمون اصلی	مضامین فرعی	کدهای اولیه
	فردی	مشارکت‌خواهی، شبکه ارتباطی، دیدگاه آموزشی، تعامل‌مداری، نظریه‌پردازی، هماهنگ‌سازی فکری، توافق‌پذیری، هم‌تأگیری
هم افزایی	شناختی	تنوع دیدگاهی، تصویرسازی ذهنی، معنادارسازی فعالیت، بیان نظری افراد، تشریح متقابل، بحث ترکیبی، توجیه‌مندی، غنی‌سازی تجارب، راه‌حل‌شناسی
	مهارتی	تجربه عملی تدریس، کاربرد روش‌های متنوع آموزشی، ارتباط آفرینی با دانش‌آموزان، مدیریت رفتارهای آموزشی، فراهم‌سازی فرصت‌های یادگیری

بررسی یافته‌های این مضمون نشان می‌دهد که تلفیق و ترکیب دیدگاه‌های مختلف در رابطه با موضوعات آموزشی و تلاش برای بهره‌وری بیش‌تر از آن‌ها، منجر به توسعه و انباشت ابعاد مختلف دانش تدریس می‌شود. به عبارتی، تدریس پژوهی فرصت ایجاد مشارکت و همکاری را از طریق تخصص‌های مختلف فراهم می‌کند تا معلمان قابلیت‌های فردی را در حوزه توانمندسازی عملی و نظری هم‌دیگر، توسعه دهند. می‌توان گفت که در این نوع از فعالیت‌های پژوهشی معلم محور که مبتنی بر شبکه‌ای از تعاملات است، موضوع یا سوژه آموزشی در فرایند تدریس مورد تحلیل قرار می‌گیرد تا فردیت معلمان در چارچوب گروه توجیه شده و وضعیت آن‌ها در یک موضع اشتراکی تعریف شود. از طرفی، تدریس پژوهی بر مبنای کثرت‌گرایی شناختی معلمان نسبت به روند تدریس مفاهیم صورت می‌گیرد تا با ترکیب عناصر مختلفی از چگونگی اجرای تدریس، ساختار معناداری شکل گیرد و دلالت‌ها و چرایی این نوع تدریس را مشخص سازد. هم‌چنین قابلیت‌های معلمان در پیشبرد اهداف تدریس، جنبه عملی به خود می‌گیرد که مبتنی بر مستندات تجربی کسب شده است، به‌طوری‌که ماهیت و کیفیت ارتباط‌گیری معلمان در

چارچوب روش های تدریس متنوع، قابل مشاهده می شود، چرا که عملکرد مهارتی معلمان حاصل درگیری آن ها در فعالیت های تدریس کارورزانه است.

نمونه ای از متن مصاحبه

"هم گروهی شدن با همکلاسیام برای انجام دادن فعالیت های تدریس پژوهی، ضمن این که اطلاعات بیش تری بهمون میده، باعث میشه نحوه اجراشو بهتر متوجه بشیم، از اون ور هم کمک می کنه فرصت بیش تری برای بحث و بررسی راجع به موضوع، اجرائش و ویژگی هاش داشته باشیم."

"خب قرار گرفتن تو بین جمع باعث می شه که نظرات مختلفی رو راجع به نحوه تدریس بشنوی و بدونی که در شرایط مختلف چه جوری با دانش آموزان برخورد کنی و مطالب رو براشون توضیح بدی. خیلی از دانشجویان از حرف زدن با هم دیگه متوجه نحوه اجرای کار تدریس پژوهی میشن و البته که احساس می کنن می شه با این شرایط تدریس رو بهتر پیش برد."

۲. سنتز گرایبی

جدول ۲: مفاهیم کدگذاری شده در مضمون سنتز گرایبی

مضمون اصلی	مضامین فرعی	کدهای اولیه
سنتز گرایبی	تدریس	مکانیزم آموزشی رفت و برگشتی، فرایند محوری، توسعه بخشی اجرای دروس، ارزیابی نظام مند تدریس، بازخوردپذیری
	تعادل آفرینی	چارچوب مسئله- راه حل، تلفیق آموزش- یادگیری، ثنویت گرایبی، همسان سازی، ادراک کل گرایانه، نظریه عمل گرا
	داربست سازی	زمینه سازی تدریس، ایده گزینی، مرور تجارب تدریس، ابهامات تدریس، کنش های دانش آموزان

بررسی یافته های این مضمون نشان می دهد که فرایندهای نظام آموزشی مانند تدریس ماهیت تک بعدی ندارند، بلکه دارای ابعادی هستند که ترکیب آن ها، ساختار واقعی عملکرد مطلوبشان را نمایان می سازد. به عبارتی همسویی عناصر مختلف تدریس و ترکیب آن ها با هم منجر به خلق پدیده های فراگیر می شود که جدا از عناصر آن، دارای ویژگی های مشخصی برای هدایت فرایند تدریس پژوهی است. می توان گفت که کاوشگری در تدریس، موقعیتی را فراهم می سازد که در آن رویکرد تدریس هویت توسعه بخشی پیدا می کند که در یک چارچوب فرایندی، وابسته به گذشته نیست، بلکه متناسب با تقاضاهای موجود و سازگاری آن با الزامات آموزشی و بازخوردگیری برای تکامل همه جانبه آن، در یک مسیر چرخه ای شکل قرار می گیرد تا بتواند با حل تعارضات دوگانه، توازن و تعادلی را بین سوژه و درک آن فراهم آورد و ایده های نظری را با توجه به قابلیت های معلمان به مرحله اجرا برساند. از طرفی، پرداختن به سوژه های بحث برانگیز در فرایند تدریس پژوهی، مستلزم ارجاع ذهنی معلمان به مصادیق آن در کلاس های درس است تا بتوان با ترسیم موقعیت آن سوژه ها، درک بهتری از مسائل و مشکلات آن ها به دست آورد و با معرفت بیش تری به ارائه راهبردهای گوناگون در راستای رفع موانع از طریق شفافیت ذهنی پرداخت و راهکارهای عملی مطلوب تری را برای اجرا در کلاس پیشنهاد داد.

نمونه‌ای از متن مصاحبه

"مطالعه نحوه تدریس کردن بستگی به این داره که شرایط نظری و عملی رو در نظر بگیریم و سعی بکنیم متناسب با تجربه‌هایی که دانش‌آموزان دارن، تدریستو پیش ببریم. می‌شه گفت که خیلی از وقتا تدریس پژوهی رو با مطرح کردن مشکلات دانش‌آموزان می‌تونیم بهتر اجرا بکنیم."

"برای این که تو تدریس پژوهی موفق عمل کنی لازمه که مشکلات آموزشی دانش‌آموزان رو بشناسی، و خودت رو تو شرایط تدریس قرار بدی و سعی بکنی موقعیت تدریس رو با همه جزئیاتش مد نظر قرار بدی."

۳. پژوهش‌گری

جدول ۳: مفاهیم کدگذاری شده در مضمون پژوهشگری

مضمون اصلی	مضامین فرعی	کدهای اولیه
	آینده پژوهی	پیامدهای یادگیری، ساخت طرح‌واره شناختی، بهینه‌مندی عملکرد، تعارض‌گریزی محتوا، واقعیت‌پذیری مفاهیم درسی، سنخیت محتوا با تدریس، کاربردپذیری تدریس
پژوهش‌گری	تجربه پژوهی	سوژه‌های آموزشی، چالش‌های درسی، نیازهای دانش‌آموزان، برنامه‌های درسی پوچ، برنامه‌های درسی اجرا شده
	فرایند محوری	عدم قطعیت راهکارها، تغییرات مداوم، نیازهای جدید، رویدادهای پیش‌بینی نشده، ماهیت علمی تدریس، تعالی ذهنی

بررسی یافته‌های این مضمون نشان می‌دهد که معلمان به‌طور مستمر به دنبال تسهیل شرایط تدریس خود در کلاس‌های درسی از طریق بررسی عوامل زمینه‌ای و عوامل کارکردی هستند که می‌تواند موقعیت دانش‌آموزان را بهبود بخشد. به عبارتی معلمان تحلیل‌گران دغدغه‌مندی هستند که با برقراری ارتباط بین داشته‌ها و باید‌های آینده، سعی در کیفیت‌بخشی تدریس خود دارند. می‌توان گفت که نقش معلمان در چارچوب تدریس پژوهی، در وهله اول اعتقاد به پژوهشگری به‌صورت یک فعالیت مداوم و فرایندی است، چرا که در چارچوب این نگرش فرایند مدارانه است که معلمان با تاسی از تجربیات گذشته که عوامل تأثیرگذار آن را شناسایی کرده‌اند، پیوسته به دنبال دستیابی به اطلاعات و شناخت جدیدی هستند تا نسخه مطلوبی از تدریس را در کلاس پیاده نمایند و این روند در طول زمان در حال تکرار شدن است. از طرفی استفاده از تجربیات گذشته در تدریس که نتایج آن قابل مشاهده است و موانع موجود در آن می‌تواند مورد بررسی قرار گیرد، نشانه‌ای باشد از این که برنامه‌ریزی برای تدریس موضوعات درسی مستلزم برآورد پیامدهای آن در آینده است و تدریس‌پژوهان باید دید وسیعی از گستره تأثیراتی که روش‌های مختلف با تجربیات یادگیری متنوع مربوط به آن می‌تواند به دنبال داشته باشد، به دست آورند. به‌طور کلی پژوهش‌گری در تدریس، نیازمند کاوش مداوم رویکردهای تدریس با ماهیت‌های مختلف از طریق توجه به تجربیات گذشته و پیش‌بینی کارآمد بودن آن در آینده است.

نمونه‌ای از متن مصاحبه

" معلمی برای من دانشجو این نیست که فقط دنبال تدریس کردن باشم، باید ذهنم رو درگیر مطالعه بیشتر این فرایند بکنم. این که تو کلاس درس از چه روش‌هایی استفاده کردم؟ کدوم قسمتاش نیاز به بررسی بیشتر داره؟ خواست دانش‌آموزان درباره تدریس چیه؟ آیا خود محتوا واقعاً پتانسیل اجرا شدن رو داره؟ "

" نگاه سنجیده‌تر به اجرای تدریس و عواقب اون همیشه باید مهم باشه، به‌رحال تو تدریس داریم از روش‌هایی استفاده می‌کنیم که ممکنه یه زمانی مناسب نباشن. باید دنبال این باشیم که تدریس خودمون رو با چالش‌های جدید روبرو کنیم و همیشه تغییرات رو مدنظر قرار بدیم، چرا که با دیدن درسی تغییرات می‌شه تدریس بهتری داشت."

۴. خود معلم‌نگری

جدول ۴: مفاهیم کدگذاری شده در مضمون خود معلم‌نگری

مضمون اصلی	مضامین فرعی	کدهای اولیه
مضمون اصلی	مضامین فرعی	کدهای اولیه
خود معلم‌نگری	تدریس‌نگری	روند غنی‌سازی تدریس، استلزامات تدریس، رابطه تدریس و نظام آموزشی، جایگاه تدریس در یادگیری، ارزشمندی تدریس، موازنه‌سازی در آموزش، چگونگی تعمیق‌بخشی مفاهیم، درونی‌سازی تدریس
معلم‌نگری	تفکرگرایی	مباحثه‌پذیری، استدلال‌گری تدریس، نقدپژوهی در تدریس، بررسی عناصر تدریس، ارزیابی اجرای تدریس، خلاقیت‌آفرینی، دلالت‌های تدریس، زایش‌پذیری تدریس،
دانش عملی	هویت عمل‌گرایانه، پیاده‌سازی ایده‌ها، موقعیت‌های واقعی تدریس، اولویت‌های یادگیری در تدریس، ویژگی‌های مخاطبان آموزش، جذابیت‌های تدریس، سودمندی تدریس	

بررسی یافته‌های این مضمون اصلی نشان می‌دهد که توسعه توانمندی‌های تدریس معلمان، مبتنی بر پرداختن به واقعیات درونی خود معلمان است، بدین‌صورت که معلمان به این باور برسند که چه توانایی‌هایی در راستای تحقق مطلوب تدریس در کلاس‌های درس دارند. این باور می‌تواند منجر به شکل‌گیری ابعاد سه‌گانه اهداف در راستای تدریس پژوهی از طریق ظرفیت‌پذیری معلمان شود. باید گفت که نوع نگاه معلمان به فرایند تدریس، فقط نباید بر اساس توجه به شرایط و اجرای تعریف شده آن باشد، بلکه معلمان قبل از تدریس موضوعات درسی، تأثیرگذاری، جایگاه و میزان نفوذ آن را در بطن یادگیری دانش‌آموزان درک کنند و به این نگرش دست یابند که تدریس کردن پیروی از مؤلفه‌های تعریف شده قبلی نیست، و برخلاف سنت‌های گذشته، می‌توان اصالت جدیدی را به آن اضافه کرد. از طرفی درک عملکرد معلم در جایگاه تدریس کننده مطالب درسی، به استدلال و نقد رفتاری معلمان در اجرای تدریس و نوع کنش با عناصر و محرک‌های موجود در تدریس می‌انجامد و معلمان را در موقعیت ارزیابی کننده شیوه‌های اجرایی و نوآوری در راهبردهای اجرا و غنی‌سازی این فرایند قرار می‌دهد. هم‌چنین معلمان با پرداختن به دانش شخصی خود در حوزه عمل تدریس برنامه‌های درسی، ویژگی‌های کلاس درس اعم از دانش‌آموزان، روش‌های تدریس اجرا شده، فرهنگ کلاسی، نیازها و اولویت‌ها و ... و آنچه را

که می‌تواند در قالب اجرا، جلب توجه نماید و منافع بیش‌تری در یادگیری دانش‌آموزان داشته باشد، مورد ملاحظه قرار دهند.

نمونه‌ای از متن مصاحبه

"با نگاه به قابلیت‌های معلمی و این که معلم بودن شامل چه استانداردهایی هستش، نقشم را تعریف بکنم. اگه توجه بیش‌تری به خود تدریس داشته باشم و بهتر شدنش رو دنبال کنم، می‌تونم ادعا داشته باشم که تدریس رو تو وجود خودم نهادینه کردم."

"به این فکر بکنم که تدریس مستلزم اجرا تو عمله و من معلم باید بدونم که به چه نحوی اولویت‌ها رو تو عمل در نظر بگیرم. همیشه تو ذهن خودم منتقد کارام باشم، چرا این فعالیت رو انجام دادم یا برای چی می‌خوام این روش آموزشی رو دنبال بکنم."

۵. گفتمان تدریس

جدول ۵: مفاهیم کدگذاری شده در مضمون گفتمان تدریس

مضمون اصلی	مضامین فرعی	کدهای اولیه
گفتمان تدریس	فرهنگ معلمی	کارکردهای معلمان، مهارت‌ورزی، انطباق‌پذیری، اصول‌پذیری علمی در تدریس، شناخت عملکرد، تغییرشناسی، تامل‌نگری در تدریس، معکوس‌سازی تدریس، چارچوب‌شکنی متداول تدریس، روزآمدسازی یادگیری،
	موقعیت سازمانی	انتظارات یادگیری، جنبش یادگیری، جهت‌گیری تدریس، ارزشمندی آموخته‌ها، فعالیت‌های مدیران، توجیه همکاری معلمان، طرح‌پذیری، نوآوری در تدریس، یادگیرنده محور بودن مدارس، تأکید بر فعالیت‌های معلمی در مدارس، نیازسنجی تدریس، پیش‌بینی فرصت‌های آموزشی
کنش دینفعان	پیروی از مباحث علمی، پشتیبانی از فعالیت‌های معلمان، رضایت والدین، انگیزه‌بخشی معلمان، پیشنهادات کاربردی، ارزش‌گذاری معلمان، تبعیت از تصمیمات معلمان	

بررسی یافته‌های این مضمون نشان می‌دهد که ماهیت تدریس و ویژگی‌های آن در نظام‌های آموزشی امروزه، و نیازها و انتظارات برخاسته از آن، این فرایند را وارد فاز جدیدی از چگونگی اجرای آن کرده است، بدین‌صورت که تدریس فقط پیاده‌سازی مفاهیم درسی در کلاس درس نیست، بلکه موضوعیت پیدا کردن آن، فضا را برای ارائه دیدگاه‌های مختلف و هماهنگ ساختن آن با بسترهای موجود کلاس‌های درس و نیز مقایسه و تطبیق آن با آنچه به‌عنوان فعالیت‌های تدریس‌گرانه در موقعیت‌های آموزشی مختلف اتفاق می‌افتد، فراهم می‌سازد. می‌توان گفت که در بحث گفتمان‌شناسی تدریس، در گام اول روحیات معلمی و موضع آن‌ها نسبت به فرایندهای جدید تدریس موضوعات درسی و میزان خودآگاهی آن‌ها از نقش‌های جدید در بهبود و اصلاح روندهای موجود تدریس، مورد تأکید قرار می‌گیرد. از طرفی، تمایل معلمان به فعالیت‌های تدریس‌پژوهانه منبعت از ایجاد فضایی است که مدارس به‌عنوان مجری این طرح‌ها، از پذیرش رویکردهای نوآفرینانه استقبال می‌کنند و این تمایلات هم در راستای اصلاح رویه‌های موجود و بهبود الگوها در ارائه تدریس و هم تغییر نقش مدارس از چارچوب سازمانی

آموزش‌دهنده به سازمانی یادگیرنده با نظارت و رهبری مدیران صورت می‌گیرد. هم‌چنین، مخاطبان تدریس که به‌صورت مستقیم یا غیر مستقیم از آن نفع می‌برند، ذینفعانی هستند که اثربخشی تدریس و پرداختن به ابعاد آن از جنبه‌های مختلف و ارائه آن به‌صورت مفید و کارآمد، می‌تواند پاسخگوی نیازهای علمی آن‌ها برای به‌کارگیری در زندگی واقعی باشد، در نتیجه آن‌ها با روحیه‌بخشی به معلمان و تأیید فعالیت‌ها و نتایج اقداماتشان، معلمان را در مطالعه و بررسی بیش‌تر ایده‌های خلاقشان یاری نمایند.

نمونه‌ای از متن مصاحبه

"ما به‌عنوان یک معلم باید شخصیت معلمی خودمون رو از طریق مطرح کردن ایده‌های جدید تو تدریس نشون بدیم و هدفمون این باشه که برای بهتر کردن تدریس فقط دنباله‌رو الگوهای قدیمی نباشیم. سعی بکنیم تدریس رو بر اساس نوع تفکرمون اجرا بکنیم، اونم تفکر معلم بودن نه آموزش دهنده بودن."

"این که فقط ما بریم سراغ مطالب جدید تدریس و انتظار کمک از هیچ سازمان و فردی نداشته باشیم، درست نیست، منطق حکم می‌کنه که تو کار جدید اونم در حوزه تدریس باید اما حمایت بشه، از کارامون، از عملکردهایی که می‌خوایم بهترش بکنیم. خب تو خود دانشگاه یا تو مدارس، والدین و دیگر عوامل مدرسه حتماً باید از دیدگاه‌های ما حمایت کنن، وگرنه خیلی سخته که روند تدریس رو تغییر بدیم."

۶. فرا شناخت

جدول ۶: مفاهیم کدگذاری شده در مضمون فرا شناخت

مضمون اصلی	مضامین فرعی	کدهای اولیه
فرا شناخت	طراحی آموزشی	طرح درس پژوهی، برنامه‌ریزی درسی، تعیین هدف تدریس، برآورد مدت زمان، اجرای روش‌های تدریس، تعیین فرصت‌های یادگیری، برآورد قابلیت دانش‌آموزان، تحلیل چگونگی تدریس، انتخاب راهبردهای شناختی
	مدیریت‌گری تدریس	کانالیزه کردن روند آموزش، رفع تعارضات آموزشی- پژوهشی، خودتنظیمی در تدریس، بازخورد تدریس، نظارت بر روند اجرای تدریس، ارزشیابی یادگیری دانش‌آموزان، تعیین چگونگی طرح سؤال
سازمان‌دهی تدریس	مقایسه روش‌های تدریس، تغییر روش‌ها در تدریس، قابلیت تطابق با تغییرات محتوا، بهسازی عملکردها	

بررسی یافته‌های این مضمون اصلی نشان می‌دهد که معلمان باید راهبردی را در اجرای تدریس و مطالعه و بررسی آن انتخاب کنند که بتواند کلیت مفهوم تدریس را در ارتباط با دیگر عوامل محیط‌های یادگیری مشخص کند، به عبارتی تدریس پژوهی مهارتی است که با شناخت ویژگی‌ها، روندها، قابلیت‌های تدریس و انواع آن و چگونگی استفاده از آن در موقعیت‌های مختلف، می‌تواند مسیر مناسبی را برای اجرای آن مشخص کند. باید گفت که آنچه که در گام اول باید مورد توجه معلمان قرار گیرد، تعیین هدف در راستای بررسی روند تدریس است، بدین‌صورت که معلمان برای برنامه‌ریزی در نحوه اجرای تدریس پژوهی، آگاهی دقیق‌تری از ماهیت روش‌های تدریس، ویژگی‌ها و قابلیت کاربرد آن‌ها با موضوعات مختلف داشته باشند. از طرفی شایستگی معلمان در تدریس پژوهی وابسته به تعیین

جهت‌گیری اصلی تدریس و غنی‌سازی آن از طریق ارائه فعالیت‌های یادگیری و بازخوردگیری از میزان نقش آن‌ها در برآورد اهداف تدریس است. هم‌چنین معلمان باید مهارت انعطاف‌پذیری بالایی در مواجهه با تغییراتی را داشته باشند که در اجرای تدریس، الزام‌آور است و به بهبود عملکرد تدریس معلمان کمک می‌کند. به‌طور کلی، فراشناخت نشانگر کارآمدی معلمان در ارتباط با پذیرش مسئولیتی است که ایجاب می‌کند با نگرش و آگاهی وسیع‌تری قبل، حین و بعد از پیاده‌سازی برنامه‌ها از طریق تدریس و ابزارهای آن، به تحلیل داده‌های به دست آمده از پژوهش بپردازد.

نمونه‌ای از متن مصاحبه

"زمانی می‌تونم به بررسی ماهیت تدریس و ابعاد اون بپردازم که بدونم چطوری می‌شه به تدریس نظم بخشید و اصلاً هدف از این کار من چی هستش؟ باید روند اجرای کار رو از قبل بدونم و براش برنامه‌ریزی بکنم و سعی بکنم مناسب‌ترین روش تدریس رو برای آموزش انتخاب کنم."

"باید آمادگی اینو داشته باشم که بتونم مسیر تدریس رو انتخاب کنم و اون چیزی که از تدریس به دست میاد رو ارزیابی بکنم. باید برا مطالعه تدریس برم سراغ اون مواردی که مانع تدریس می‌شن و براشون راه‌حلی رو پیدا بکنم."

۷. مسئله محوری

جدول ۷: مفاهیم کدگذاری شده در مضمون مسئله محوری

مضمون اصلی	مضمین فرعی	کدهای اولیه
مسئله محوری	تبیین‌گری	تشریح مبتنی بر شواهد، چالش‌شناسی، ترسیم شرایط، اقلان‌سازی، دغدغه‌های زمینه محور، موقعیت‌شناسی، تشخیص عناصر
مسئله محوری	نفوذپذیری	تحت‌الشعاع قرار دادن، اثربخشی، قدرت راهبردی، برجستگی، نقش‌پذیری، ارزش تدریس، قابلیت بسط یاددهی - یادگیری

بررسی یافته‌های این مضمون نشان می‌دهد که دغدغه اصلی که معلمان را به پژوهش و بررسی در فرایند تدریس ترغیب می‌کند، وجود چالش‌ها و ابهاماتی است که در حین تدریس برای آن‌ها به وجود می‌آید. به عبارتی آنچه که به‌عنوان مانع در تدریس برای معلمان نمایان می‌شود و در تناقض با پیش‌بینی‌های آن‌ها در برآورد اهداف به دست آمده قابل مشاهده است، معلمان را در یک موقعیت عدم تعادل از لحاظ شناختی قرار می‌دهد و چارچوب فعالیت‌های کاوشگرانه آن‌ها را مشخص می‌کند. می‌توان گفت که حرکت در مسیر این نوع فعالیت پژوهانه از طریق شناخت دقیق چالش‌های تدریس و تلاش برای شفاف‌سازی و عینیت بخشیدن به آن صورت می‌گیرد. به عبارتی معلمان با تبیین موقعیت مربوط به مسئله و ویژگی‌های آن و شرایط و دلالت ایجاد این مشکل، زمینه درک بهتر و برخورد مناسب با آن را تعیین می‌کنند. هم‌چنین آنچه که اهمیت دارد این است که مسئله‌ای که مورد بررسی قرار می‌گیرد ارزش و اهمیت آن در فرایند تدریس مورد توجه قرار گیرد تا گستره تأثیرگذاری و میزان کارایی آن بر

روند فعالیت‌های تدریس مشخص شود، و جایگاهی که می‌تواند در بهبود یادگیری و کاربردشان در زندگی دانش‌آموزان داشته باشد، ارزیابی و تعیین شود.

نمونه‌ای از متن مصاحبه

"اگه می‌خوایم تدریس پژوهی رو توسعه بدیم باید دنبال اون سوژه‌های آموزشی باشیم که تو کلاس درس به یه مسئله تبدیل شده و نیازمند بررسی بیش‌تری هستن. بریم سراغ تشریح اونا و زمینه‌هایی که باعث شده چنین مسائلی مطرح بشه رو بررسی بکنیم."

"مواردی که باید در بررسی‌های ما در تدریس دنبال بشه اینه که چالش‌هایی رو مطرح کنیم که اهمیت بیش‌تری داره و نقش کلیدی در پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دارن و بهبود اونا می‌تونه کیفیت یادگیری رو بیش‌تر بکنه."

۸. امکان‌سنجی تدریس

جدول ۸: مفاهیم کدگذاری شده در مضمون امکان‌سنجی تدریس

مضمون اصلی	مضامین فرعی	کدهای اولیه
امکان‌سنجی تدریس	روشناسی	مفهوم تدریس، ماهیت تدریس، نقش تدریس در یادگیری، الگوهای تدریس، مبانی تدریس، نظریه‌های تدریس، ماهیت فعالیت‌ها، بسط معنایی
	سنجش‌پذیری	پیامدهای تدریس، تعادل‌سازی شناختی، جذب‌پذیری مفاهیم درسی، قابلیت یاددهی، توسعه فرصت‌های یادگیری، انعطاف‌پذیری تدریس، سنخیت با برنامه‌های درسی
	بهینه‌سازی	بازاندیشی تدریس، واقعی‌سازی تدریس، پیگیری یادگیری دانش‌آموزان، دغدغه کیفیت تدریس، تحلیل تدریس، درک معنای یادگیری، تسهیل تدریس، توجه به فرایند تدریس

بررسی یافته‌های این مضمون اصلی اشاره به پتانسیل و قابلیت فرایند تدریس در تأثیرگذاری بر یادگیری‌های واقعی دانش‌آموزان دارد، به نحوی که تدریس بتواند نیازهای آموزشی مشخص شده را برطرف نماید. به عبارتی معلمان در تدریس پژوهی در این جایگاه قرار می‌گیرند که انتخاب نوع تدریس آن‌ها تا چه حد می‌تواند بر غنی‌سازی محیط‌های آموزشی و توسعه تجارب دانش‌آموزان مؤثر باشد و درگیری مخاطبان را ارتقا بخشد. می‌توان گفت که در این مضمون، معلمان به تحلیل و پردازش ماهیت روش‌های گوناگون تدریس، ارتباط آن‌ها با محتوای تدریس شده، ویژگی‌های ذاتی، چگونگی اجرا و نحوه ترکیب با روش‌های دیگر به‌عنوان محور یا مکمل بودن در موقعیت تدریس می‌پردازند و میزان بازدهی آن‌ها را در تحقق اهداف شناختی، مهارتی و عاطفی مورد ارزیابی قرار می‌دهند. از طرفی اصل بر این است که کاربرد چه نوع خاصی از روش‌های تدریس می‌تواند در موقعیت‌های مختلف مطلوب باشد؟ و این که تا چه حد به بهبود بافت تدریس در کلاس درس کمک نماید؟ آیا روش تدریس متناسب با نیازهای دانش‌آموزان پیش‌بینی شده است و چه جنبه‌هایی از تجارب یادگیری را با خود به همراه دارد؟ هم‌چنین باید مشخص شود که رابطه بین اجرا و دستیابی به اهداف چه هزینه‌ها و فوایدی می‌تواند به دنبال داشته

باشد. بسترهای موجود در فرایند اجرای روش‌های تدریس کافی است یا باید منتظر تدارک امکانات تازه‌ای بود؟ متناسب با شرایط کلاس‌های درسی، انتظارات برنامه‌های درسی و اولویت‌های مخاطبان آموزشی، برآورد خواهد شد؟ و این که رابطه روش‌های تدریس با دیگر عناصر برنامه درسی به چه شکلی است و تا چه حد می‌تواند پاسخگوی تحقق اهداف برنامه‌ریزی شده باشد.

نمونه‌ای از متن مصاحبه

"مهم اینه که بتونیم شرایط واقعی تدریس رو پیش‌بینی بکنیم، این که تدریس برای برآورد اهداف نیازمند چه راهبردهایی هستش؟ کدوم یک از الگوهای تدریس برای تشریح و توضیح مطالب کتابا مناسب‌تره. آیا ما می‌تونیم بهترین بهره رو از اجرای تدریس به دست بیاریم یا خیر؟"

"ما باید این توانایی تشخیص اینو داشته باشیم که استفاده از کدوم فرصت‌ها می‌تونه به تدریس مطلوب کمک کنه و رفتارمون تو موقع برخورد با مشکلات کلاسی باید چه ویژگی‌هایی داشته باشه؟ ما باید دغدغه‌مون این باشه که نوع عملکردمون رو با واقعیت‌های تدریس هماهنگ بکنیم."

۹. زیست آموزشی

جدول ۹: مفاهیم کدگذاری شده در مضمون زیست آموزشی

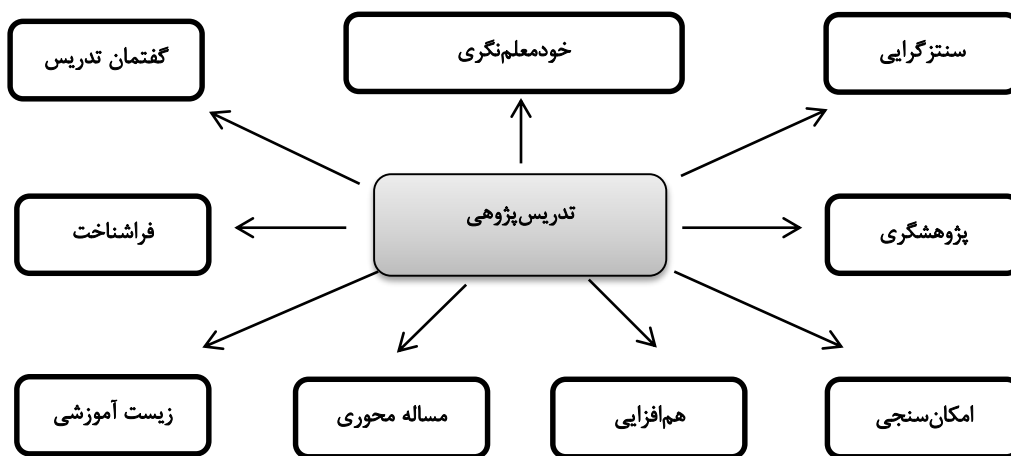
مضمون اصلی	مضامین فرعی	کدهای اولیه
زیست	تحلیل روایتی	تجارب آموزشی، خاطره‌ها، یادداشت‌های کلاسی، تجسم‌گرایی در تدریس، شناسایی سوژه‌ها، نقل تصمیم‌گیری‌ها، تفسیر موقعیت‌های تدریس
آموزشی	کنشگری	انطباق با قابلیت‌های دانش‌آموزان، استمرار فعالیت‌های آموزشی، عمل تأملی، هنجارگرایی، تعاملات روزانه درسی، سیال بودن فعالیت‌ها

بررسی یافته‌های این مضمون اصلی نشان می‌دهد که تلقی از یک پژوهش مطلوب در قالب تدریس، مبتنی بر این است که معلمان این فرایند را در زندگی کاری خود به‌طور ملموس حس کرده و فعل و انفعالات حاکم بر آن را درک نمایند. به عبارتی کاوش درباره تدریس مستلزم خودزیستی در این شرایط و معرفت نسبت به محرک‌ها و عناصر تشکیل دهنده آن است تا بتوان با اطمینان بیش‌تری مسائل مربوط به تدریس را شناسایی و استخراج کرد. می‌توان گفت که دلالت بر زیست‌پذیری مبتنی بر تدریس، در وهله اول نیازمند دارا بودن تجارب تدریس است، بدین‌صورت که معلمی می‌تواند به پژوهش در تدریس بپردازد که تجارب خود و همکارانش را محور بحث در این فرایند قرار دهد و از تعاملات و رفتارهای متقابلی که در موقعیت تدریس بدان دست یافته است، در جهت آگاهی بخشی تدریس استفاده کند و بافتی که تدریس در آن موقعیت دارای چالش‌هایی است، مدنظر قرار دهد. هم‌چنین زیست در موقعیت‌های تدریس، مربوط به کنش‌های فعلی است که معلمان را در یک وضعیت پویا نگه می‌دارد و همزمان با کاوش در تدریس، خود را درگیر این عمل در کلاس درس می‌کند، بنابراین یک ارتباط متقابل بین رویدادهای داخل و خارج از کلاس به‌صورت مستمر وجود دارد و آن‌ها درک واقعیت‌های تدریس را

علاوه بر این که تجربه کرده‌اند، به صورت پیوسته با آن مشغول هستند و این روند به طور یکپارچه‌ای معلمان را آماده فعالیت‌های پژوهشی بیش‌تر از طریق حضور فعال در فرایند تدریس می‌کند.

نمونه‌ای از متن مصاحبه

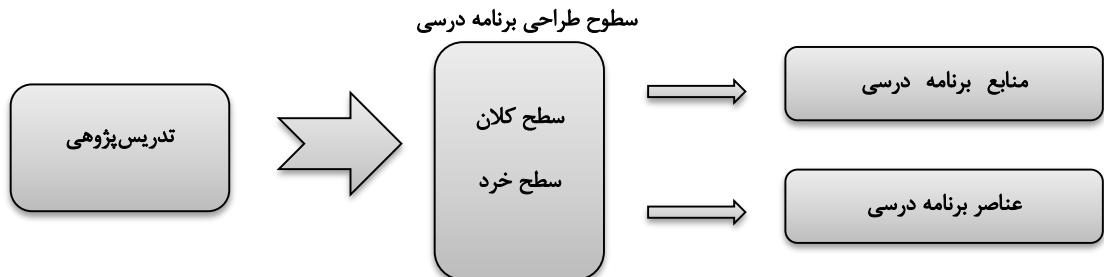
"اگه می‌خوای تدریس رو بهتر مورد بررسی قرار بدی حتماً باید تجربه‌هایی که داشتی و اون کارایی که در کلاس انجام می‌دادی رو در نظر بگیری، به خاطر مرور عملکرد کلاسی خودته که بفهمی تو چه شرایطی قرار داشتی و چطوری می‌خوای اون رو تغییر بدی."
 "تلاش بکنی که مطابق خواسته‌های دانش‌آموزان و قابلیت‌های اونا مطالب رو تدریس بکنی و این که ارتباط مستمر با دانش‌آموزان می‌تونه خیلی به شیوه تدریست کمک بکنه، اصلاً برخورد خوب تو کلاس باعث می‌شه اصول درسیت رو قبول بکنن."



نمودار ۱: شاخصه‌های تدریس پژوهی

۲. نقش چارچوب تدریس پژوهی بر روند بهبود اجرای برنامه‌های درسی دوره ابتدایی چیست؟
 می‌توان گفت که تدریس پژوهی به‌عنوان یک فعالیت فرایندی معلم‌پژوه سعی در توسعه برنامه‌درسی و عناصر مربوط به آن از طریق رویکرد سیستماتیک دارد. به عبارتی هر یک از عناصر برنامه‌درسی تحت تأثیر فعالیت‌های مربوط به تدریس پژوهی قرار می‌گیرد، بدین‌صورت که با تلقی تدریس پژوهی به‌عنوان یک فعالیت پژوهشی در امر تدریس، تمامی امورات قبل، حین و بعد تدریس متأثر از کیفیت اجرای این فعالیت‌هاست و هر بخش از اجزا برنامه‌درسی متناسب با نوع اقداماتی که در مراحل مختلف تدریس پژوهی صورت می‌گیرد، هماهنگ با دیگر بخش‌ها یا اجزا، در راستای هدف مشترکی حرکت می‌کنند. هم‌چنین از طرفی تدریس پژوهی با تحلیل هر یک از عناصر برنامه درسی و ارزیابی چگونگی اجرای آن‌ها در عمل آموزشی یا موقعیت‌های یادگیری، مطابقت آن‌ها را با منابع سه‌گانه برنامه‌درسی (موضوع درسی، یادگیرنده و جامعه) مورد تأکید قرار می‌دهد. در واقع، فعالیت تدریس پژوهانه با تدارک

نوع ماهیت محتوا و شیوه‌های پیاده‌سازی آن به تبعیت از الگوهای طراحی آموزشی، مسیر دستیابی به اهداف آموزشی را تعریف می‌کند. به عبارتی، این نوع پژوهش با تعیین ماهیت مفاهیم آموزشی که مبتنی بر سه منبع برنامه‌درسی است به پیش‌بینی و فراهم کردن نوع ارائه مطالب متناسب با میزان فعالیت دانش‌آموزان و چگونگی یادگیری آن می‌پردازد، بدین‌صورت که در راستای اجرای برنامه‌درسی، با ارزیابی صلاحیت‌های معلمی، موضوع درسی، قابلیت‌های یادگیرندگان و شرایط اجرا، مسئولیت چگونگی یادگیری مطالب درسی توسط دانش‌آموزان را مشخص می‌کند. در این وضعیت، انتخاب روش تدریسی که بتواند مطابق با ساختار رشته‌های درسی، نیازهای جامعه و یا علائق و توانایی‌های یادگیرندگان، اهداف برنامه‌های درسی را پیش ببرد، اهمیت پیدا می‌کند. این‌طور استنباط می‌شود که ظرفیت تدریس پژوهی در بهبود برنامه‌های درسی مبتنی بر ساختارسازی کلیت تدریس برای آماده‌سازی بهتر آن در جهت خلق و ایجاد فرصت‌هایی در یادگیری است که هدف آن خارج شدن از روند یکنواختی اجرای برنامه‌هاست و پایداری آموخته‌های درسی را به دنبال دارد. در ارتباط با برنامه‌های درسی دوره ابتدایی نیز باید گفت که اجرای مطلوب تدریس پژوهی و هماهنگ‌سازی با اهداف این دوره، تأکید بر دستیابی به نوع پیاده‌سازی برنامه‌هایی است که انگیزه و محرکی برای درگیری بیشتر دانش‌آموزان در حوزه‌های شناختی، نگرشی و مهارتی باشد که این طرز تفکر هم مربوط به تعادل مطلوب بین سطح کلان و سطح خرد برنامه‌های درسی است، به این معنا که با مشخص کردن منبع برنامه‌درسی، تدریس پژوهی باید به سازگاری عناصر برنامه درسی متناسب با هدف برآمده از آن منبع، روند پیاده‌سازی هر یک از اجزا برنامه‌ها را در راستای هدف تعریف شده هدایت نماید. به‌طورکلی تدریس پژوهی رویکرد اجرای برنامه‌های درسی را با توجه به ماهیت تفکرآتی که در نحوه تدریس به دست می‌آورد، مشخص کرده و با استفاده از درک اصلی که از واقعیت‌های آموزشی دانش‌آموزان دارد، به چگونگی و کیفیت سازگاری معلمان با این شرایط تأکید می‌کند. کیفیتی که بهبود برنامه‌های درسی با سازمان‌دهی سطح خرد با سطح کلان انجام می‌پذیرد و به ایجاد یک برنامه درسی متعادل که بتواند پاسخگوی نیازهای ذینفعان با مخاطبان آموزشی باشد، منتهی می‌شود.



نمودار ۲: رابطه تدریس پژوهی و برنامه درسی

بحث و نتیجه گیری

پژوهش حاضر با هدف شناسایی مؤلفه های تدریس پژوهی در راستای پیاده سازی مطلوب برنامه های درسی دوره ابتدایی صورت گرفته است که به عنوان یک راهبرد مهم در چگونگی ارتقا کیفیت فعالیت های آموزشی معلمان در کلاس های درس تلقی می شود. آنچه که می تواند دستیابی به این مهارت ها را در تدریس پژوهی به صورت واقعی فراهم نماید، پرداختن به شاخص های مربوط به این نوع کنش معلم محور است که چارچوب و ساختار این فعالیت علمی را مشخص می نماید. این مؤلفه ها عبارتند از:

۱. هم افزایی: قابلیت های معلمی اگر در مسیر درستی متمرکز و هدایت شوند، نتایج قابل ملاحظه ای در رفع موانع آموزشی و تدریس به دست می دهند. در واقع، آنچه که می تواند توانمندی های معلمان را در حوزه های مختلف، تجمیع و توسعه دهد عبارت است از اجتماع های یادگیری معلمان که در این وضعیت، کنش های معنادار و تخصصی تری بین آن ها در حیطه تدریس و چگونگی اجرای بهینه آن در کلاس های درس به وجود می آید. یافته های پژوهش حاضر نشان می دهد که توسعه ایده های تدریس پژوهانه از طریق انباشت دیدگاه های معلمان و پردازش آن ها برای ارائه راهکار شناختی است تا بتواند پاسخگوی فعالیت های معلمان در مواجهه با مسائل یادگیری در تدریس باشد. همسو با این یافته ها، نتایج مطالعه (Estrella et al, 2020) نشان می دهد که مهارت های ارتباطی معلمان با اجرای تدریس پژوهی که شرایط اجتماع مانندی دارد، توسعه پیدا می کند. هم چنین یافته های مطالعه (Ponte, Quaresma & Mata-Pereira, 2022) بیانگر این است که تدریس پژوهی موجب ارتقای رشد معلمان در زمینه دانش آموزشی، به ویژه دانش دانش آموزان و فرآیندهای یادگیری آن ها و عملکرد تدریس می شود. هم چنین نتایج مطالعه (Farzan pour, Nateghy & Seify, 2017) و (Richit, Ponte & Tomasi, 2021) بیانگر توجه به ابعاد فعالیت های مشارکتی مانند تفکر جمعی بر پیاده سازی مناسب تدریس پژوهی در مدارس است. می توان گفت که مدارس برای توسعه هم افزایی در راستای فعالیت های پژوهشی معلمان در حوزه های مختلف، به ایجاد شبکه اطلاعاتی پردازند که در آن تعاملات چندجانبه بین معلمان بر اساس محوریت مفاهیم و موضوعاتی باشد که مستلزم مهارت های حرفه ای تدریس در پایه های مختلف دوره ابتدایی است، بدین صورت که مجموعه ای از واحدهای کانونی متشکل از معلمان با قابلیت های گوناگون در تدریس مفاهیم ایجاد شود که در آن با به کارگیری راهبرد توافقی و پذیرش الگوهای موقعیت مدارانه در تدریس، شرایط انباشت دانش نظری و عملی فراهم آید. بنابراین می توان گفت که توسعه و بسط ظرفیت های انسانی تدریس در ابعاد مختلف، منجر به ارائه روش های جدیدی در اجرای محتوای برنامه های درسی خواهد شد که شاخصه اصلی آن جامع و فراگیر بودن است.

۲. سنتزگرایی: تلفیق روندها، فعالیت ها و مفاهیم مربوط به تدریس، گذشته از ایجاد یک ویژگی و خصوصیت برتر برای ارتقا کنش های علمی در چارچوب تعریف شده نظام آموزشی، زمینه ساز بهبود و تکمیل یک اقدام معلم محور است تا بتواند عملکرد خود را به صورت یکپارچه نشان دهد. در واقع، این شرایط فراهم می شود تا معلمان اقدامات پژوهشی خود را در یک وضعیت اشتراکی شکل و زمینه تصور کنند و با ترکیب آن ها، مجموعه ی جدیدی را هم راستا با فن تدریس پژوهی خلق کنند. یافته های مطالعه

حاضر نشان می‌دهد که تدریس پژوهی عمل تلفیق فعالیت‌های بررسی فرایند تدریس، هماهنگی عوامل مختلف در تدریس و فراهم کردن شرایطی برای حمایت متقابل ایده‌های ذهنی و واقعیات تدریس از یکدیگر است. همسو با این یافته‌ها، نتایج یافته‌های (Asghari, Rastgo Rokavandi & Asghar, 2018) بیانگر این است که ترسیم ساختار تدریس پژوهانه مبتنی بر ماهیتی دانشی است که شامل تلفیق بعد نظری، عملی و کاربردی آن بوده و منجر به نوآوری در تدریس می‌شود. می‌توان گفت که برای متمایل کردن معلمان به فعالیت‌های پژوهشی در حوزه تدریس، ابتدا باید نسبت به ایجاد نگرش وحدت‌گرایانه در حوزه مسائل آموزشی از طریق تفکر سیستمی پرداخت تا در برخورد با مسائل تدریس با رویکرد نظام‌مندی به بحث و بررسی بپردازند و در ادامه این ذهنیت ایجاد شود که فرایند تلفیق عناصر تدریس با ماهیت‌های متفاوت، به توسعه فعالیت‌های کاوشگرانه و تولید اندیشه‌ها و کنش‌های اصیل منتهی شود. بنابراین باید گفت که سنتزگرایی مؤلفه‌ای تلقی می‌شود که به واقعیت‌بخشی عملکردهای پژوهشی معلمان در تدریس برنامه‌های درسی و تشخیص درست این فرایند از طریق ترکیب عناصر مختلف منجر خواهد شد.

۳. پژوهش‌گری: گسترش روحیه کاوشگرانه در سطح مدارس، مزیتی است که عوامل و عناصر تأثیرگذار بر روند یادگیری دانش‌آموزان را شناسایی و استخراج می‌کند. بدین‌صورت که معلمان با این نوع شیوه عمل، روند جریان‌ات حاکم بر ساختار تدریس معلمان و کیفیت راهبرد آن‌ها را در برخورد با مسائل و مشکلات، مورد بررسی قرار داده و متناسب با قابلیت‌های خود، بسترهای لازم را برای تحقق هر چه بهتر آن برنامه‌ریزی کنند. یافته‌های پژوهش حاضر بیانگر این است که عملکرد مطلوب معلمان در تدریس پژوهی، مستلزم مهارت‌های پژوهش‌گرانه آن‌ها در بررسی رویدادهای آموزشی صورت گرفته برای پیش‌بینی بروندهای تدریس اجرا شده به‌صورت مستمر است. همسو با این یافته‌ها، یافته‌های مطالعه (Erbilgin & Arikan, 2021) نشان می‌دهد که تجربه تدریس پژوهی، منجر به دغدغه و کنجکاوی ذهنی معلمان تازه‌کار از بعد آموزشی دانش معلمی شده و به ارائه آموزش با رویکرد تدریس اصلاح‌گرا منتهی می‌شود. هم‌چنین نتایج مطالعه (Hosseingholizadeh et al, 2021) بیانگر این است که دیدگاه اشتراکی معلمان در نحوه اجرا فعالیت‌های تدریس و نگرش تحلیل‌گرانه آن‌ها از روند آموزش، فرصت پرداختن به تدریس پژوهی را معلمان فراهم می‌آورد. باید گفت که علاقه‌مند کردن معلمان به فعالیت‌های پژوهش‌گرانه در تدریس، مستلزم شرایطی است که به‌طور غیرمستقیم انگیزه و احساس این نوع عملکرد را فراهم بیاورد، به عبارتی قرار گرفتن در یک موقعیت با ماهیت روان‌شناسانه تحت عنوان تعیین‌گری متقابل که در آن رفتار، محیط و خود معلمان به‌طور متقابل بر همدیگر تأثیر دارند، باعث می‌شود این کنش‌ها به‌طور مستمر منجر به اقدامات بیش‌تری توسط معلمان در حیطه پژوهش شود. بنابراین ماهیت این نوع فعالیت‌های معلمی ایجاب می‌کند که جهت‌گیری و هدایت رفتارهای معلمان با تأثیرپذیری از پیشینه عملکرد آن‌ها در اصلاح محیط‌های آموزشی و بازخورد نتایج این اصلاحات بر انگیزه‌های خود معلمان و متعاقباً رفتار ناشی از این فعالیت‌ها و تعامل بین مؤلفه‌های سه‌گانه تعیین عملکرد صورت گیرد.

به طور کلی پژوهش‌گری معلمان در تدریس، نیازمند قرار دادن آن‌ها در یک وضعیت روانی انگیزاننده است.

۴. خود معلم‌نگری: معلمان متفکرانی هستند که قابلیت‌های آموزشی را از طریق تحلیل و پردازش درونی خود، جهت‌دار ساخته و با تبیین دیدگاه‌ها و مهارت‌های موجود، عملکرد مربوط به تدریس را ارتقا می‌بخشند. در حقیقت، معلمان با ترسیم موقعیتی که در آن توانمندی‌های آن‌ها در ارتباط با کارکردهای تدریس مورد توجه قرار می‌گیرد، به این درک می‌رسند که تعادل در اجرای برنامه‌های درسی مبتنی بر معرفت اصیل از دانش معلمی و هماهنگ ساختن آن‌ها با انتظاراتی است که در فعالیت تدریس وجود دارد. یافته‌های پژوهش حاضر نشان می‌دهد که پذیرش خود به‌عنوان یک پژوهشگر تدریس در جایگاه معلم، مبتنی بر دخل و تصرف اندیشه‌های مربوط به تدریس برای دستیابی به یک نگرش علمی در راستای پیاده‌سازی آن‌ها در شرایط واقعی است. همسو با این یافته‌ها، نتایج مطالعه (Ustuk & De Costa, 2021) بیانگر این است که تدریس پژوهی ضمن تأکید بر تأمل معلمان روی فعالیت‌های تدریس به صورت فردی و اشتراکی، عاملیت معلم را در تمرین تأملی فرایند تدریس برجسته ساخته و نقش او را تحول‌آفرین نشان می‌دهد. نتایج مطالعه (Jhang, 2020) نیز بیانگر رابطه بین خودسازی معلمی و همکاری در فرایند تدریس پژوهی است. می‌توان گفت فراهم کردن شرایطی که معلمان نسبت به قابلیت‌ها و شایستگی‌های تدریس خود باور داشته باشند منوط به اجرای برنامه‌ها و طرح‌هایی است که با رویکرد تفکر تأملی زمینه تحلیل و پردازش بیش‌تر فعالیت‌های معلمان را فراهم آورد، به عبارتی موقعیتی فراهم شود که این رویکرد، به شیوه استدلالی و با مقایسه و تطبیق کارهای صورت گرفته و بررسی نقاط قوت و ضعف آن‌ها، شناخت مطلوبی از روند اجرایی کردن برنامه‌های درسی و عینی‌سازی مفاهیم ایجاد کند. هم‌چنین نظام آموزشی باید معلمانی پرورش دهد که قدرت سازگاری با مسائل را وابسته به ارزیابی دانسته‌های فردی بدانند. به طور کلی خود معلم‌نگری برداشتی از معلمان است که می‌تواند در اجرای نوآوری‌های تدریس، متکی به دانش، عقلانیت و عملکرد شخصی باشد.

۵. گفتمان تدریس: پرداختن به تدریس مستلزم شناخت آن از طرف گروه‌های حامی این فرایند و ارزش‌گذاری نسبت به جایگاه آن در توسعه یادگیری‌های کلاسی است. به عبارتی افراد و سازمان‌های دخیل در امر تدریس، باید حمایت عملی از تأثیرگذاری این نوع پژوهش بر عناصر، ویژگی‌ها و روندهای تدریس داشته باشند. باید فضایی فراهم شود که ذینفعان تدریس با جستار نظرورزان خود زمینه فهم شقوق مختلف ارائه تدریس در کلاس، ساختار شکنی روندهای گذشته و صورت‌بندی جدید از تدریس را ارائه نمایند. نتایج پژوهش حاضر نشان می‌دهد که تمایل به انجام فعالیت‌های پژوهشی در تدریس وابسته به توانمندی‌های معلمان در حرفه معلمی در راستای موضع‌گیری مناسب، رویکرد مدارس در قبال پژوهش‌های معلمی و کیفیت کنش‌های ذینفعان در پیاده‌سازی طرح‌های ابتکاری در تدریس است که می‌تواند بستری برای توسعه این فعالیت یا مانع آن شود. همسو با این یافته‌ها، نتایج مطالعه (Slingerland et al, 2021) نشان‌دهنده اجرای تدریس پژوهی مبتنی بر ایده‌ها و دانش جدید معلمی در زمینه‌های شخصی آموزش است. نتایج هم‌چنین بیانگر این است که در ساختارهای موجود مدرسه،

اجرای درس پژوهی ممکن است از نظر زمان و منابع بسیار مشکل باشد. تنها در صورتی که مدارس مایل به انجام سرمایه‌گذاری‌های مورد نیاز باشند، می‌توان انتظار داشت که مطالعه درس به پتانسیل کامل خود برسد. یافته‌های مطالعه (Stokes, Suh & Curby, 2020) نشان می‌دهد که حمایت از معلمان در طول فرایند تدریس پژوهی از نظر اجتماعی، عاطفی و آموزشی، موجب بهبود اهداف در راستای اجرای برنامه‌های درسی می‌شود. نتایج یافته‌های (Ruhi & Tahmasebzade Sheykhlar, Parvari, 2021) نیز نشان می‌دهد که عامل فرهنگ مدرسه به‌عنوان مؤلفه مدارس اثربخش بر کیفیت درس پژوهی در بین معلمان دوره ابتدایی نقش واسطه‌ای دارد. باید گفت که محوریت فعالیت‌های پژوهشی در حوزه تدریس، منوط به ذهنیتی است که ساختار نظام آموزشی باید در افراد و عوامل تأثیرگذار آن ایجاد کند. به عبارتی نظام آموزشی باید فرایندی را پیش‌بینی کند که در آن توجیه عقلانی عوامل و ذینفعان تدریس، درک مطلوب منافع و عدم مقاومت در برابر ایده‌های آن و تلاش برای آماده‌سازی آن‌ها در راستای اجرای هرچه مطلوب‌تر، اولویت این ساختار باشد. به‌طور کلی می‌توان گفت که مطرح کردن تدریس و انجام فعالیت‌های کاوشگرانه درباره عناصر آن در قالب گفت‌وگو، با استفاده از ذهنیت آفرینی به‌عنوان قدم اول در توسعه این فعالیت پژوهشی معلم محور است.

۶. فراشناخت: معلمان کسانی هستند که عملکرد آن‌ها بر حوزه‌های مختلفی از آموزش و یادگیری دانش‌آموزان تأثیر دارد. در واقع، اگر معلمان آگاهی و قدرت دید وسیع‌تری از روند چگونگی اقدامات آموزشی و تدریس خود داشته باشند، نسبت به موقعیت سنجی هر بخش از کارهای خود، توانمند می‌شوند. فراشناخت در ارتباط با تدریس پژوهی، همان مدیریت‌شناسی، داشتن برنامه کاری و حذف محرک‌های مداخله‌گر و تسهیل شرایط برای پیاده‌سازی بهتر مراحل تدریس و توجه کافی در راستای استقلال در جمع‌آوری اطلاعات و ارزیابی و بازخورد مستمر آن‌ها برای تصمیم‌گیری‌های آگاهانه است. نتایج پژوهش نشان می‌دهد که بررسی و پیاده‌سازی ایده‌های نوآورانه در قالب تدریس مستلزم آگاهی معلمان از راهبردهای فراشناختی به‌عنوان مهارتی است که بتواند به هدایت مطلوب و اثربخش فعالیت‌های آن‌ها کمک نماید. همسو با این نتایج، یافته‌های مطالعه (Kihara et al, 2021) نشان می‌دهد که تدریس پژوهی با ایجاد مهارت برنامه‌ریزی، مشاهده و تجربیات تأملی مشترک در طول زمان به معلمان کمک می‌کند تا دیدگاه مثبت و دقیق‌تری نسبت به برنامه درسی داشته باشند. یافته‌های مطالعه (Mohammadi & Hasani, 2019) و (Keshtvarz kondazi & Anarinejad, 2020) نشان می‌دهد که معیارپذیری برنامه‌های تدوین شده، کیفیت تدریس، ارزشیابی مستمر نتایج به دست آمده بر مبنای فعالیت‌های پژوهشی تدریس است. می‌توان گفت که در راستای ارتقای مهارت‌های فراشناختی معلمان در امور پژوهشی تدریس، باید طرح‌های آموزشی تحت عنوان خود راهبری معلمان در تدریس را مطرح ساخت تا با پذیرش مسئولیت فعالیت پژوهشی و استقلال عمل کردن، مدیریت آن‌ها را با اثربخشی مداوم و رهبری فرایندهای مختلف دنبال کرد. به‌طور کلی فراشناخت قابلیت است که در آن معلمان با کلیت‌بینی عوامل و ارتباطدهی مؤثر بین آن‌ها، ضمن شناخت تهدیدات و فرصت‌ها، برنامه‌ریزی مستمری را در طول سال تحصیلی برای رهبری تدریس بر عهده می‌گیرند.

۷. مسئله محوری: معلمان پژوهشگرانی هستند که به طور مستمر برای اجتناب از یکنواختی تدریس و قرار گرفتن در یک وضعیت پویا، پیگیر بهبود اصلاح موقعیت موجود هستند. به عبارتی، معلمان با شناسایی شاخصه‌هایی که روند کنش‌های تدریس‌گری را در جهت کاهش اثرگذاری آن‌ها تحت تأثیر قرار می‌دهند، بازتعریف کرده و مترصد تبدیل آن‌ها به فرصت‌های مناسب هستند، بدین صورت که آن‌ها ذهنیت دغدغه‌مندی دارند که رویکرد رفتاری‌شان تأکید بر شناسایی نیازهای تدریس در رابطه با یادگیری مفاهیم است تا موقعیت موجود را بهبود ببخشند. یافته‌های مطالعه حاضر نشان می‌دهد که پرداختن به پژوهش در تدریس، زمانی کارآمد خواهد بود که ویژگی‌ها و الزامات چالش‌های اصلی در تدریس، تشریح شده و اهمیت و نقش آن‌ها در روند تأثیرگذاری بر آموخته‌های دانش‌آموزان تعیین شود. یافته‌های پژوهش (Khorrooshi & Rahimi, 2022) بیانگر این است که فعالیت معلمان در چارچوب گروه‌های تدریس پژوهی، مبتنی بر شناسایی دغدغه‌های آموزشی دانش‌آموزان و توافق بر ارائه راه‌حل‌های مشورتی اثربخش است. هم‌چنین نتایج پژوهش (Yesilcinar & Aykan, 2022) نشان می‌دهد که اجرای مطلوب تدریس پژوهی ناشی از به چالش کشیدن مشکلات آموزشی کلاس‌های درس و ارائه راهکارهای مختلف توسط معلمان است. می‌توان گفت که در راستای ایجاد تمایلات چالش محور در تدریس، مدارس با ترغیب معلمان به مشارکت در فراخوان طرح‌هایی مانند درس پژوهی و ... آنچه را که در کلاس‌های درس مسئله اصلی و ابهام تدریس شخصی‌شان است، مشخص کرده و ابعاد و اهمیت آن‌ها را در قبال گستره یادگیری مخاطبان آموزشی، تشریح نمایند. به‌طور کلی اجرای یک فعالیت پژوهشی با موضوعیت تدریس، زمانی می‌تواند نتیجه بهتری به دنبال داشته باشد که مسئله اصلی و واقعی در تدریس شناسایی شده و جنبه‌های مختلف آن بررسی شود.

۸. امکان‌سنجی تدریس: تدریس فعالیتی است که پیاده‌سازی مطلوب آن در کلاس‌های درس، مبتنی بر وجود معیارها و اصولی است که بتواند مفید تلقی شود. به عبارتی در موقعیت عملی تدریس آنچه اهمیت دارد، مشخص کردن میزان اثرگذاری آن بر روند یادگیری دانش‌آموزان است، بدین صورت که ظرفیت‌ها و ابعاد تدریس تا چه حد گسترده است و تا چه میزان می‌تواند در برابر نیازهای متغیر مخاطبان خود، پاسخگو باشد و چه بستری در این مسیر باید فراهم شود تا تعادلی در میزان برآورد اهداف به دست آمده از تدریس ایجاد شود. یافته‌های مطالعه حاضر نشان می‌دهد که تعیین میزان بالفعل شدن پژوهش در تدریس مبتنی بر ماهیت و ویژگی روش‌های تدریس، پیامدهای به دست آمده از تدریس در روند یادگیری دانش‌آموزان و ایجاد ذهنیت مثبت در آن‌ها از طریق توجه به واقعیات اصیل در یادگیری دانش‌آموزان است. هم‌سو با این یافته‌ها، نتایج مطالعه (Norwich, Benham-Clarke & Goei, 2021) نشان می‌دهد که در اجرای تدریس پژوهی به‌عنوان یک راهبرد تأثیرگذار بر توسعه حرفه‌ای مستمر معلمان، زمینه‌ها، فرایندها و نتایج حاصل از پژوهش‌های درسی در محیط‌های واقعی مدارس، ارزیابی شوند. هم‌چنین چگونگی نقش این نوع پژوهش بر ارتقا دانش و مهارت‌های تدریس مورد بررسی قرار گیرد. یافته‌های مطالعه (Helmbold, Venketsamy & Van Heerden, 2021) بیانگر این است که مجهز شدن معلمان به فعالیت‌های حرفه‌ای و خلاقانه تدریس همراه با دانش برآمده از محتوای آموزشی،

منجر به توسعه اقدامات تدریس پژوهانه معلمان می‌شود. نتایج پژوهش (Purwanti & Hatmanto, 2019) نیز نشان می‌دهد که صلاحیت‌پذیری در فعالیت‌های تدریس پژوهی مبتنی بر تسلط معلمان بر انواع دانش معلمی مانند دانش خلاقانه در تدریس، دانش محتوایی و دانش تربیتی است. باید گفت که در راستای برآورد توانمندی نقش تدریس در یادگیری دانش‌آموزان، به برگزاری جلسات نقد تدریس و آسیب‌شناسی شرایط اجرای آن پرداخت تا چارچوب مناسبی را با حذف عوامل نامربوط فرایند طراحی کرد. بدین معنا که با استفاده از رویکرد انتقادی، شرایط موجود را بررسی کرده و با تطبیق آن‌ها با استانداردهای لازم برای اجرای تدریس پژوهی، میزان بازدهی فعالیت‌های تدریس را تعیین کرد.

۹. زیست آموزشی: معلمان افرادی هستند که محرک‌های آموزشی متنوعی محیط زندگی‌شان را فراگرفته و علائق و تمایلات رفتاری‌شان برگرفته از تجربی است که در تعامل با گروه‌های دانش‌آموزی مختلف به دست آورده‌اند. در حقیقت آن‌ها کسانی هستند که تدریس را با تمامی جنبه‌های خود زندگی کرده‌اند و شناخت گسترده و عمیقی نسبت به ماهیت مسائل و هویت‌شناسی دانش‌آموزان دارند. در حقیقت، زیست‌پذیری در فعالیت‌های تدریس، تشکیل‌دهنده ذهنیتی است که می‌تواند مبنایی برای درک ایده‌های جدید و هدایت‌کننده منطقی پژوهش‌های علمی تدریس باشد. یافته‌های پژوهش حاضر نشان می‌دهد که بررسی مناسب راهبردهای تدریس و ارزیابی چگونگی به کار گرفتن آن‌ها در کلاس مبتنی بر تجارب آموزشی کسب شده و درک خود از اقدامات و کنش‌های فعلی است که نیروی مؤثری برای ترکیب این دو عامل که در راستای پشتیبانی از فعالیت‌های پژوهانه تدریس تلقی می‌شود. همسو با این یافته‌ها، نتایج مطالعه (Abu-Alghayth et al, 2020) نشان می‌دهد که جمع‌آوری تجارب ابعاد حرفه معلمی در قابل تحلیل روایتی در راستای درک عمیق‌تر فرهنگ مدرسه، توسعه حرفه‌ای پایدار و تمرین مشارکتی، نقش تدریس پژوهی را در چگونگی یادگیری دانش‌آموزان موفقیت‌آمیز جلوه می‌دهد. باید گفت آنچه که می‌تواند انگیزه معلمان را برای مطالعه در تدریس پژوهی افزایش دهد و به اجرای بهتر آن کمک نماید، پرداختن به ماهیت فعالیت‌های انجام شده و سازمان‌دهی کردن آن‌هاست تا بتواند رویکرد عینی‌سازی شده‌ای از این تجارب به دست آورد و مبنایی برای اصالت‌بخشی پژوهش‌های تدریس و اصلاح و بهبود آن‌ها انجام دهند. هم‌چنین این فرایند در مدارس از طریق تبیین تجارب در قالب اجرای گسترده طرح‌هایی مانند طرح تجارب برتر که مورد تأیید معاونت آموزش ابتدایی وزارت آموزش و پرورش است، صورت پذیرد. هم‌چنین تشریح تدریس زیست معلمان از طریق تداعی آن‌ها با فراهم کردن موقعیت‌های مشابه یا همان تدریس شبیه‌سازی شده و بسط این تجارب زیستی در راستای عملی ساختن و وجهه علمی بخشیدن به فعالیت‌های پژوهشی انجام شود.

می‌توان گفت که تدریس پژوهی به‌عنوان ابزار پیاده‌سازی برنامه‌های درسی، به دنبال کیفیت بخشی روند اجرا در چارچوب مهندسی‌سازی فعالیت‌های معلمی است، به عبارتی شاخصه‌های به دست آمده نشان می‌دهد که با ترسیم چنین عناصری در تدریس پژوهی، می‌توان شرایط را برای اجرای برنامه‌ها آماده ساخت. بنابراین تدریس پژوهان با تحلیل موقعیت‌های قبل اجرای برنامه‌های درسی، به استانداردهای این موقعیت‌ها با آنچه مدنظر معلمان است می‌پردازند و سعی می‌کنند بسترهای اجرای

برنامه‌های درسی را از طریق تدریس پژوهی فراهم نمایند. در این شرایط، آنچه که ملاحظه می‌شود این است که تدریس پژوهی فقط پرداختن به چگونگی تدریس نیست، بلکه هماهنگ‌سازی این فرایند با محتوای برنامه‌های درسی و سازگاری متقابل آن‌ها با یکدیگر است تا از طریق ساخت یک ترکیب مناسب، به پیاده‌سازی اهداف از طریق برنامه‌ها کمک کرد. به عبارتی تدریس پژوهی در نقش کاتالیزور (تسریع‌کننده) در آموزش برنامه‌های درسی توسط معلمان مطرح می‌شود که با تسریع روند کنکاش در مفهوم‌پردازی‌های درسی، پایداری یادگیری را تحقق می‌بخشد. بنابراین، این فرایند پژوهشی، ذهنیتی را به معلمان القا می‌کند که در آن معلمان تدریس و برنامه درسی را در یک چارچوب تلفیقی مشاهده کنند و مبانی نظری محتوا(برنامه درسی) را به مبانی عملی(تدریس) آن تبدیل کنند، به این معنا که عملکردسازی ایده‌های نظری از طریق پیاده‌سازی در کلاس‌های درس، وابسته به فرایند مطالعه و بررسی چگونگی ارائه برنامه‌های درسی و ماهیت تکالیف فراهم شده است.

پیشنهادات

بر اساس یافته‌های این پژوهش، پیشنهادات پژوهشی عبارت‌اند از: - پیشنهاد می‌شود پژوهشی درباره ماهیت اجرای تدریس پژوهی در برنامه درسی کارورزی دانشجو- معلمان دانشگاه فرهنگیان صورت گیرد. پژوهشی درباره تأثیر کیفیت اجرای تدریس پژوهی در آموزش مفاهیم برنامه درسی مدارس صورت گیرد. پژوهشی درباره طراحی الگوی مهارت محور معلمی مبتنی بر رویکرد تدریس پژوهی صورت گیرد. پژوهشی درباره تجارب معلمان از نقش تدریس پژوهی در غنی‌سازی شغلی معلمان در برنامه درسی صورت گیرد. همچنین پیشنهادات کاربردی عبارت‌اند از: - پیشنهاد می‌شود الگوی تلفیقی در فرایند اجرای تدریس موضوعات درسی در برنامه‌درسی دوره ابتدایی مورد توجه قرار گیرد. - نسبت به نیازسنجی بسترهای اجرای تدریس در راستای توانمندسازی معلمان در چارچوب پژوهشگر فعال تدریس اقدام شود. - توسعه برنامه‌های مسئله محور در اولویت طرح‌های ضمن خدمت معلمان قرار گیرد. - نسبت به فعال‌سازی بیشتر دبیرخانه‌های موضوعی و گروه‌های آموزشی در حوزه فعالیت‌های معلم پژوهانه اقدام شود.

ملاحظات اخلاقی

در جریان اجرای این پژوهش و تهیه مقاله کلیه قوانین کشوری و اصول اخلاق حرفه‌ای مرتبط با موضوع پژوهش از جمله رعایت حقوق آزمودنی‌ها، سازمان‌ها و نهادها و نیز مؤلفین و مصنفین رعایت شده است. پیروی از اصول اخلاق پژوهش در مطالعه حاضر رعایت شده و فرم‌های رضایت‌نامه آگاهانه توسط تمامی آزمودنی‌ها تکمیل شد.

حامی مالی

هزینه‌های مطالعه حاضر توسط نویسندگان مقاله تامین شد.

References

- Abbaszadeh, M. (2012). Validity and reliability in qualitative researches. *Journal of Applied Sociology*, 23(1), 19-34. [In Persian]
- Abu-Alghayth, K., Jones, P., Pace-Phillips, D., & Meyers, R. (2020). Through the Looking Glass: Lesson Study in a Center School. *International Journal of Educational Methodology*, 6(2), 423-433.
- Allan, D., O'Doherty, E., Boorman, D., & Smalley, P. (2021). Lesson Study and the Construction of Capital: Empowering Children through Dialogic Engagement. *Education*, 49(6), 730-744.
- Andreas, M. R. (2003). Validity and reliability tests in case study research: a literature review with hands-on applications for each research phase. *Qualitative Market Research: An International Journal*, 6(2), 75-86.
- Asghari, G. A., Rastgo Rokavandi, Z., & Asghari, M. (2018). The effect of the lesson study model on the indicators of the knowledge management process in the elementary schools of Behshahr city. *Psychology and educational sciences studies*, 29, 129-146. [In Persian]
- Azhar, A., Nurgaliyeva, G., Nurlan, A., Kairat, O., Berikzhan, O., & Mariyash, A. (2022). Implementation of the Lesson Study Approach to Develop Teacher Professionalism. *Cypriot Journal of Educational Sciences*, 17(2), 652-663.
- Bautista, R. G., & Baniqued, W. B. (2021). From Competition to Collaboration: Unraveling Teachers' Lesson Study Experiences. *International Journal of Evaluation and Research in Education*, 10(3), 921-929.
- Bulterman-Bos, J. (2022). Barriers to Creating a Science of the Art of Teaching via Participative Action Research; Learning from the Tribulations of Lesson Study in Different Epistemic Cultures. *Educational Action Research*, 30(1), 22-38.
- Clivaz, S. (2018). 'Lesson study as a fundamental situation for the knowledge of teaching'. *International Journal for Lesson and Learning Studies*, 7 (3), 172-83.
- Dick, L. K., Appelgate, M. H., Gupta, D., & Soto, M. M. (2022). Continuous Improvement Lesson Study: A Model of MTE Professional Development *Mathematics Teacher Educator*, 10(2), 111-128.
- Elmira, U., Omarov, N., Konyrbayeva, S., Jazdykbayeva, M., Orazbayeva, E., Tautaeva, G., & Eskaraeva, A. (2021). Forming cognitive activity in primary school students with samples of folk oral literature. *Cypriot Journal of Educational Sciences*, 16(5), 2844-2857.
- Erbilgin, E., & Arikan, S. (2021). Lesson Study to Support Preservice Elementary Teachers Learning to Teach Mathematics. *Mathematics Teacher Education and Development*, 23(1), 113-134.
- Estrella, S., Zakaryan, D., Olfos, R., & Espinoza, G. (2020). How teachers learn to maintain the cognitive demand of tasks through Lesson Study. *Journal of Mathematics Teacher Education*, 23(3), 293-310.
- Ezer, F., & Aksut, S. (2021). Opinions of Graduate Students of Social Studies Education about Qualitative Research Method. *International Education Studies*, 14(3), 15-32.
- Farzan pour, A., Nateghy, F., & Seify, M. (2017). Reanalyzing principles that dominate desirable performance of study learning. *Journal of Teaching Research*, 5(1), 127-148. [In Persian]

Garbin, M. C., Edison Trombeta de Oliveira, & Telles, S. (2021). Active methodologies supported by interaction and communication technologies in higher education: Communication Technologies in Higher Education. *Global Journal of Information Technology: Emerging Technologies*, 11(2), 47-54.

Helmbold, E., Venketsamy, R., & van Heerden, J. (2021). Implementing Lesson Study as a Professional Development Approach for Early Grade Teachers: A South African Case Study. *Perspectives in Education*, 39(3), 183-196.

Hosseingholizadeh, R., Golmakani, Ahanchian, N., & Baniasad, S. (2021). Understanding Teachers' Lived Experience of Conducting the Lesson Study and Action Research Programs in Primary Schools in Mashhad. *New Strategies for Teacher Education*, 7(12), 1-26. [In Persian]

Jhang, F. H. (2020). Teachers' Attitudes towards Lesson Study, Perceived Competence, and Involvement in Lesson Study: Evidence from Junior High School Teachers. *Professional Development in Education*, 46(1), 82-96.

Keshtvarz kondazi, E., & Anarnejad, A. (2020). Teaching research on teacher empowerment. *Quarterly Journal of Education Studies*, 5(20), 61-86. [In Persian]

Khorooshi, P., & rahimi, H. (2022). Analysis of Lesson Study with the approach of reflective teacher training in the curriculum of Farhangian University and presenting its conceptual model. *Research in Teacher Education*, 5(1), 87-117. [In Persian]

Kihara, S., Jess, M., McMillan, P., Osedo, K., Kubo, K., & Nakanishi, H. (2021). The Potential of Lesson Study in Primary Physical Education: Messages from a Longitudinal Study in Japan. *European Physical Education Review*, 27(2), 223-239.

Liang, W., Lu, L., & Wang, H. (2020). The History, Features, and Prospects of the Chinese Style Teaching Research System. *Chinese Education & Society*, 53(5), 255-273.

Mohammadi, R., & Hasani, A. (2019). The Impact of Research Course Process on Teachers' Professional Development. *Teaching Research*, 7(1), 1-19. [In Persian]

Mukhitdinova, R. A., Erkenova, T. T., & Akhmetkaliev, A. E. (2020). Efficiency of Application of Lesson Study Technology For The Development Of Students' Functional Literacy When Studying School Geography. *Zhu Khabarshysy Gylymi magazine*, 89.

Norwich, B., Benham-Clarke, S., & Goei, S.L. (2021). Review of Research Literature about the Use of Lesson Study and Lesson Study-Related Practices Relevant to the Field of Special Needs and Inclusive Education. *European Journal of Special Needs Education*, 36(3), 309-328.

Ponte, J. P., Quaresma, M., & Mata-Pereira, J. (2022). Teachers' Learning in Lesson Study: Insights Provided by a Modified Version of the Interconnected Model of Teacher Professional Growth. *Mathematics Education*, 54(2). 373-386.

Purwanti, E., & Hatmanto, E. D. (2019). Understanding EFL teachers' beliefs about lesson study and their knowledge development viewed from social cultural theory of Vygotsky. *English Language Teaching Educational Journal*, 2(2), 50-61.

Richit, A. (2020). Estudos de aula na perspectiva de professores formadores Lesson study from the perspective of teacher educators. *Revista Brasileira de Educacao*, 25(2), 1-24.

Richit, A. , Ponte, J. P., & Tomasi, A. P. (2021). Aspects of Professional Collaboration in a Lesson Study. *International Electronic Journal of Mathematics Education*, 16(2), 1-15.

Richit, A., & Ponte, J. P. (2020). Conhecimentos profissionais evidenciados em estudos de aula na perspectiva de professores participantes Professional knowledge evidenced in lesson study from the perspective of participating teachers. *Educacao em Revista*, 36(59), 1-29.

Richit, A., & Tomkelski, M. L. (2020). Aprendizagens profissionais de professores de matemática do ensino médio no contexto dos estudos de aula Professional learning of high school mathematics teachers in the context of lesson study. *Acta Scientiae, Revista de Ensino de Ciencias e Matematica*, 22(3), 2-27.

Riga, A., Ioannidi, V., & Papayiannis, N. (2020). Computer-supported collaborative learning in Greek inclusive secondary education. *International Journal of Special Education and Information Technologies*, 6(1), 18–28.

Ruhi, M., Tahmasebzade Sheykhlar, D., & Parvari, A. (2021). The mediating role of school culture on the relationship between effective school components and the quality of lesson study among primary school teachers. *Journal of Teaching Research*, 9(3), 77-102. [In Persian]

Sarmad, Zohreh, Bazargan, Abbas, & Hejazi, Elahe. (2017). *Research Methods in Behavioral Sciences*. Tehran: Agah. [In Persian]

Shimizu, Y., & Kang, H. (2022). Discussing Students' Thinking and Perspectives for Improving Teaching: An Analysis of Teachers' Reflection in Post-Lesson Discussions in Lesson Study Cycles. *Mathematics Education*, 54(2), 419-431.

Slingerland, M., Borghouts, L., Laurijssens, S., Eijck, B. V. D., Remmers, T., & Weeldenburg, G. (2021). Teachers' Perceptions of a Lesson Study Intervention as Professional Development in Physical Education. *European Physical Education Review*, 27(4), 817-836.

Stambekova, Z., Zhumabayeva, A., Uaidullakzy, E., Karas, K., Nurzhamal, A., & Ryskulova, A. (2021). Training of future primary teachers for innovation in the context of the updated content of education. *World Journal on Educational Technology: Current Issues*, 13(4), 967–979.

Stokes, L. R. E., Suh, J. M., & Curby, T. W. (2020). Examining the Nature of Teacher Support during Different Iterations and Modalities of Lesson Study Implementation. *Professional Development in Education*, 46(1), 97-111.

Tasker, T. C. (2014). Exploring EFL teacher professional development through lesson study: An activity theoretical approach. (Unpublished doctoral dissertation). Pennsylvania State University, Pennsylvania.

Thomas, D. R. (2006). A General inductive approach for qualitative data analysis. *American Journal of Evaluation*, 27(2), 237-246.

Ustuk, O., & De Costa, P. I. (2021). Reflection as Meta-Action: Lesson Study and EFL Teacher Professional Development. *TESOL Journal*, 12(1), 1-16.

Wake, G., & Seleznyov, S. (2020). Curriculum design through lesson study. *London Review of Education*, 18 (3), 467–79.

Yesilcinar, S., & Aykan, A. (2022). Lesson Study and 21st-Century Skills: Pre-Service Teachers Reason, Produce and Share. *Participatory Educational Research*, 9(3), 315-329.